

Open source software licenties en Europese contracten: wat te doen?

*Een onderzoek naar de voorwaarden die van
belang zijn voor activiteiten van de TU/e*

Eindhoven, januari 2012

Auteur:

Renée van den Beemt

Studentnummer:

2016304

Stageperiode:

september 2011 – december 2011

Stageverlenend bedrijf:

Technische Universiteit Eindhoven

Eerste afstudeerbegeleider:

ir. H.T.G. Weffers PDEng

Tweede afstudeerbegeleider:

mr. B.F.J. Rongen

Eerste afstudeerdocent:

mr. M. Soysüren

Tweede afstudeerdocent:

mr. A.J.M. van Dooren

Opleiding:

Juridische Hogeschool Avans-Fontys

Locatie:

Tilburg

Open source software licenties en Europese contracten: wat te doen?

*Een onderzoek naar de voorwaarden die van
belang zijn voor activiteiten van de TU/e*

Eindhoven, januari 2012

Auteur:	Renée van den Beemt
Studentnummer:	2016304
Stageperiode:	september 2011 – december 2011
Stageverlenend bedrijf:	Technische Universiteit Eindhoven
Eerste afstudeerbegeleider:	ir. H.T.G. Weffers PDEng
Tweede afstudeerbegeleider:	mr. B.F.J. Rongen
Eerste afstudeerdocent:	mr. M. Soysüren
Tweede afstudeerdocent:	mr. A.J.M. van Dooren
Opleiding:	Juridische Hogeschool Avans-Fontys
Locatie:	Tilburg

Voorwoord

Ter afsluiting van mijn studie HBO-Rechten aan de Juridische Hogeschool Avans-Fontys te Tilburg heb ik mijn afstudeeronderzoek mogen doen op de Technische Universiteit Eindhoven. Binnen de universiteit was er onduidelijkheid over de mogelijkheid tot het commercieel gebruik van resultaten uit onderzoeken en projecten. Verschillende mensen hebben meegewerkt aan verschillende onderzoeken en projecten, waaruit bruikbare resultaten zijn voortgevloeid. Aan het gebruik van deze resultaten waren echter een aantal voorwaarden verbonden. Voor de Technische Universiteit Eindhoven is het van belang dat deze voorwaarden helder uiteen werden gezet, zodat duidelijk werd in hoeverre ze de bruikbare resultaten voor commercieel gebruik in konden zetten.

Het rapport is bestemd voor de Technische Universiteit Eindhoven, met name voor het Innovation Lab en het Laboratory for Quality Software (LaQuSo). Het doel van mijn afstudeeronderzoek is een checklist op te stellen zodat de Technische Universiteit Eindhoven weet wat zij wel en niet mag met betrekking tot het commercieel gebruik van project- en onderzoeksresultaten.

Mijn zoektocht naar een afstudeerstage met een interessante opdracht is niet zonder slag of stoot verlopen. Ik stond op het punt om mijn zoektocht op te geven en na de zomer opnieuw te beginnen, toen ik het verlossende antwoord kreeg dat ik op de Technische Universiteit Eindhoven welkom was. Ik wil de Technische Universiteit Eindhoven en met name LaQuSo dan ook van harte bedanken dat zij mij de mogelijkheid hebben geboden om af te studeren op een interessant en relevant onderwerp.

Mijn afstudeeronderzoek had niet tot stand kunnen komen zonder de inzet van Harold Weffers en Baukje Rongen. Zij zijn mijn aanspreekpunten geweest namens de Technische Universiteit Eindhoven gedurende de periode van mijn afstudeerstage. Ik wil hen beiden dan ook hartelijk bedanken voor alle steun en inzichten die zij mij hebben verschaft op momenten dat ik er zelf niet meer aan uit kwam. Daarnaast wil ik al mijn collega's van LaQuSo bedanken voor de hulp en steun gedurende mijn afstudeerstage. Naast begeleiding vanuit de Technische Universiteit Eindhoven, heb ik ook veel steun vanuit de Juridische Hogeschool Avans-Fontys ontvangen. Hiervoor wil ik mijn eerste afstudeerbegeleidster Meryem Soysüren en mijn tweede afstudeerbegeleider Ad van Dooren van harte bedanken.

Renée van den Beemt

Eindhoven, december 2011.

Lijst met afkortingen

API	Applicatie Programmeringinterface
Art.	Artikel
Aw	Auteurswet
BSD	Berkeley Software Distribution
CA	Consortium Agreement
CLT	Controlled License Terms
DESCA	Development of a Simplified Consortium Agreement
EC	Europese Commissie
EICTA	European Information & Communications Technology Industry Association
FSF	Free Software Foundation
GA	Grant Agreement
GNU	GNU's not Unix
GNU/GPL	GNU General Public License
GNU/LGPL	GNU Lesser/Library Public License
i.c.	In casu
IPCA	Integrated Projects' Consortium Agreement
JoF	Jointly owned Foreground
LaQuSo	Laboratory for Quality Software
MIT	Massachusetts Institute of Technology License
o.a.	Onder andere
OSD	Open Source Definition/Definitie
OSI	Open Source Initiative
OSS	Open source Software
SoF	Solely owned Foreground
TU/e	Technische Universiteit Eindhoven
Verdrag van Rome	Verdrag van Rome van 1980 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Lijst met afkortingen.....	4
Samenvatting.....	7
 Hoofdstuk 1. Inleiding.....	 8-10
1.1. Achtergronden.....	8
1.2. Het probleem.....	8
1.3. Doel van het onderzoek.....	9
1.4. Centrale vraagstelling.....	9
1.5. Doelgroep van het onderzoek.....	10
1.6. Methoden van onderzoek.....	10
1.7. Leeswijzer.....	10
 Hoofdstuk 2. Wat is open source software?.....	 11-13
2.1. Wat is software?.....	11
2.2. De geschiedenis.....	11
2.2.1. Free Software Foundation.....	11
2.2.2. Open Source Initiative.....	12
2.3. Verschillen tussen free software en open source software.....	13
 Hoofdstuk 3. Open source software licenties.....	 14-24
3.1. Welke licenties zijn er?.....	14
3.1.1. Alfabetisch overzicht.....	14
3.1.2. Open source software licentie soorten.....	15
3.2. Welke licenties en welke bepalingen uit deze licenties zijn van belang voor de TU/e?.....	15
3.2.1. Apache Public License 2.0.....	16
3.2.2. BSD 2.0.....	17
3.2.3. GNU/GPL 3.0.....	18
3.2.4. GNU/LGPL 3.0.....	20
3.2.5. MIT Licentie.....	21
3.3. De (on)verenigbaarheid van licenties onderling.....	21
3.4. Welk recht is van toepassing op de licenties?.....	23
 Hoofdstuk 4. Welke rechten met betrekking tot het auteursrecht.....	 25-30
heeft de TU/e als werkgever en welke rechten behoudt de werknemer?.....	
4.1. Het auteursrecht.....	25
4.1.1. Werk.....	25
4.1.2. Maker.....	25
4.1.3. Uitsluitend recht en exploitatierechten.....	26
4.1.4. Bijzondere bepalingen betreffende computerprogramma's.....	26
4.2. De rechten van de TU/e als werkgever en de werknemer.....	26
4.2.1. Rechten van de werkgever.....	26
4.2.2. Rechten van de werknemer.....	28
4.2.3. Persoonlijkheidsrechten en de toekenning ervan.....	29
 Hoofdstuk 5. Wat zijn IPCA en DESCA contracten?.....	 31-34
5.1. Achtergrond.....	31
5.2. Grand Agreement.....	32
5.3. Consortium Agreement.....	32
5.3.1. IPCA.....	33
5.3.2. DESCA.....	34

Hoofdstuk 6. Welke bepalingen zijn in IPCA en DESCA opgenomen..... 35-39
die van belang zijn met betrekking tot software?.....

- 6.1. Structuur IPCA en DESCA..... 35
- 6.2. Belangrijke bepalingen IPCA en DESCA..... 35
 - 6.2.1. Ownership..... 35
 - 6.2.2. Acces Rights..... 36
 - 6.2.3. Software bepalingen..... 37
- 6.3. Wat houden deze bepalingen in voor (de doeleinden van) de TU/e?..... 39

Hoofdstuk 7. Zijn er tegenstrijdigheden tussen de licenties die..... 40-42
van belang zijn voor de TU/e en de bepalingen van de IPCA en.....
DESCA contracten?.....

- 7.1. Een vergelijking tussen de open source software licenties en IPCA en.... 40
DESCA.....
- 7.2. Is aanpassing van IPCA en DESCA contracten mogelijk dan wel..... 42
nodig?.....

Hoofdstuk 8. Conclusies en aanbevelingen.....43-49

- 8.1. Conclusies.....43
 - 8.1.1. Wat is software?..... 43
 - 8.1.2. Open source software licenties..... 43
 - 8.1.3. Welke rechten met betrekking tot het auteursrecht heeft de..... 44
TU/e als werkgever en welke rechten behoudt de werknemer?....
 - 8.1.4. Wat zijn IPCA en DESCA contracten?..... 45
 - 8.1.5. Welke bepalingen zijn in IPCA en DESCA opgenomen die..... 45
van belang zijn met betrekking tot software?
 - 8.1.6. Zijn er tegenstrijdigheden tussen de licenties die van belang..... 45
zijn voor de TU/e en de bepalingen van de IPCA en DESCA.....
contracten?.....
- 8.2. Beantwoording van de centrale vraag..... 46
- 8.3. Aanbevelingen.....47

Hoofdstuk 9. Evaluatie van het onderzoek..... 50

Literatuurlijst..... 51

Bijlagen:

Bijlage A

TU/e checklist.

Bijlage B

Overzicht populaire open source software licenties.

Bijlage C

Nederlandse vertaling open source software licenties.

Bijlage D

E-mailwisseling over de definitie van een software bibliotheek tussen onderzoeker en LaQuSo medewerkers.

Bijlage E

Uitspraak Hoge Raad HR 04 januari 1991, LJN ZC0104.

Samenvatting

De Technische Universiteit heeft in het kader van haar werkzaamheden regelmatig te maken met open source software (OSS), open source software licenties, Europese projecten en daarbij behorende contracten. De open source software licenties bevatten voorwaarden voor het verdere gebruik van de software en ook voor de eventuele verkoop ervan. De bepalingen in de Europese contracten IPCA en DESCA geven ook beperkingen en restricties voor het gebruik van de behaalde resultaten.

Dit heeft geleid tot de volgende vraag die centraal staat in het onderzoek:

“In hoeverre werken de bepalingen van verschillende open source software licenties en de bepalingen van de IPCA en DESCA contracten beperkend op de zakelijke dienstverlening en het verkopen van licenties op de behaalde resultaten door de TU/e?”

Software vormt de kern van een computer en kent twee vormen: objectcode en broncode. Broncode is het meest waardevolle deel van software, omdat daar aanpassingen in gedaan kunnen worden. De computer kan broncode niet lezen, daarom moet broncode omgezet worden in objectcode. Twee organisaties (FSF en OSI) pleiten voor toegang tot de broncode. In dit onderzoek wordt de term open source software (OSS) ook gebruikt voor de term free software. Open source software licenties dienen om de toegang te waarborgen en om voorwaarden te stellen aan het gebruik en verspreiding van broncode. Enkele licenties eisen dat indien de software is verkregen onder die licentie, de aangepaste software ook onder die licentie moet worden vrijgegeven. Dit heet virale werking. In de licenties is niet opgenomen welk recht van toepassing is, daarom kan op basis van het Verdrag van Rome uitgegaan worden van Nederlands recht.

Volgens de Auteurswet is software een werk dat vatbaar is voor auteursrechtelijke bescherming. In de Auteurswet gaat men ervan uit dat de maker de auteursrechtelijke is. Art. 7 zegt echter dat, indien het gaat om bepaalde werken die gemaakt zijn in dienst van een ander, de ander als maker van de werken wordt aangemerkt. Indien voldaan wordt aan het bepaaldheidsvereiste, is de TU/e auteursrechtelijke van het werk van haar medewerkers. De werknemer behoudt wel zijn persoonlijkheidsrechten, zo blijkt ook uit de CAO Nederlandse Universiteiten en de Regeling octrooien en vindingen TU/e.

De Europese projecten worden uitgevoerd onder het Zevende Kaderprogramma (KP7) van de Europese Commissie (EC). KP7 is een middel van de EC om onderzoek deels te financieren, waarbij de betrokken partijen het overige deel financieren. In het kader van dit onderzoek is het thema informatie- en communicatietechnologieën van het samenwerkingsprogramma van belang. De samenwerkende partijen doorlopen samen een heel proces voor het project gestart wordt. Vanwege deze samenwerking is het belangrijk om bijvoorbeeld IPCA en DESCA als modelovereenkomsten te gebruiken. IPCA en DESCA bevatten ook bepalingen die betrekking hebben op het gebruik van Fore- en Background en enkele bepalingen die specifiek van toepassing zijn op (open source) software. Van de bepalingen kan onderling en per project worden afgeweken, zolang de partijen handelen binnen de Annex II.

IPCA en DESCA zijn met een ander doel opgesteld dan open source software licenties, dat maakt het moeilijk ze met elkaar te vergelijken. Wel is gebleken dat in IPCA en DESCA enkele bepalingen wel zijn opgenomen, maar zeer specifieke bepalingen niet. IPCA en DESCA zijn modelovereenkomsten, waardoor aanpassing mogelijk is. Op het moment dat partijen extra bepalingen toe willen voegen die niet zijn opgenomen, dan kan het zijn dat aanpassing nodig wordt geacht.

Hoofdstuk 1 Inleiding

In dit hoofdstuk komen achtereenvolgend de achtergronden, het probleem, het doel van het onderzoek, de centrale vraag, de doelgroep, de methoden van onderzoek en de leeswijzer aan de orde.

§ 1.1. Achtergronden

Technische Universiteit Eindhoven

De Technische Universiteit Eindhoven (hierna: TU/e) profileert zich als een onderzoeksuniversiteit, gespecialiseerd in engineering science & technology. Een van de speerpunten van de Technische Universiteit Eindhoven is kennisvalorisatie.¹ Kennisvalorisatie wil zeggen dat de kennis die ontwikkeld is door bijvoorbeeld een universiteit, ingezet wordt voor economische activiteiten en bezigheden.² Dit betekent dat de TU/e vanuit haar maatschappelijke verantwoordelijkheid resultaten van wetenschappelijk onderzoek effectief wil benutten. Zo draagt de universiteit bij aan de ontwikkeling van nieuwe producten en diensten, en het opstarten van technologische bedrijven.³

Door middel van *excellent onderwijs, hoogwaardig onderzoek en kennisvalorisatie* probeert de TU/e aan haar missie⁴ te voldoen:

“Met dit profiel profileert de TU/e zich als een internationaal vooraanstaande, in engineering science & technology gespecialiseerde universiteit. We bieden kwalitatief hoogwaardig onderwijs en onderzoek en dragen daarmee bij aan de vooruitgang van technische wetenschappen, aan de ontwikkeling van technologische innovaties en aan de groei van welvaart en welzijn in zowel de eigen regio (technology & innovation hotspot Eindhoven) als daarbuiten.

*Kortom, de TU/e profileert zich als de universiteit waar innovatie begint:
Where innovation starts.”*

Laboratory for Quality Software

Het Laboratory for Quality Software (hierna: LaQuSo) is een onderdeel van de TU/e en is ontstaan als een initiatief van de Radboud Universiteit Nijmegen en de TU/e. LaQuSo richt zich op het inzetten en toepassen van wetenschappelijk onderzoek, methoden en technieken om industriële - en bedrijfsproblemen met betrekking tot software kwaliteit aan te pakken.⁵

§ 1.2. Het probleem

De TU/e heeft verschillende projecten/onderzoeken lopen waarbij software ontwikkeld wordt. Verscheidende studenten en werknemers hebben in de loop der jaren hun medewerking verleend aan deze projecten/onderzoeken, al dan niet in (loon)dienst van de TU/e. In deze projecten en onderzoeken is software ontwikkeld met mogelijk gebruik van open source software (hierna: OSS). De OSS die is gebruikt, is open source gemaakt onder een bepaalde licentie en deze licenties hebben ieder hun eigen juridische kader met daarbij rechten en plichten. De TU/e dient zich bij het gebruik van het resultaat (= de ontwikkelde software) te houden aan de rechten en plichten die behoren bij de licenties van de gebruikte OSS.

¹ <<www.tue.nl/universiteit/over-de-universiteit/profiel-en-missie/>>

Laatst geraadpleegd op: 28 september 2011.

² <<www.3tu.nl/nl/kennisvalorisatie/>> Laatst geraadpleegd op: 11 oktober 2011.

³ <<www.tue.nl/innoveren/kennisvalorisatie/>> Laatst geraadpleegd op: 28 september 2011.

⁴ <<www.tue.nl/universiteit/over-de-universiteit/profiel-en-missie/>> Laatst geraadpleegd op: 28 oktober 2011.

⁵ <<www.laquso.com/about.html/>> Laatst geraadpleegd op: 28 september 2011.

Enkele van de hiervoor genoemde projecten worden niet alleen door de TU/e gefinancierd, maar ook door andere partijen. Andere partijen bestaan uit o.a. de Europese Commissie en andere partners zoals bedrijven. Deze Europees gefinancierde projecten worden uitgevoerd onder bepaalde contracten. Voor de TU/e zijn enkele bepalingen in bijvoorbeeld IPCA (*Integrated Projects' Consortium Agreement*) en DESCA (*Development of a Simplified Consortium Agreement*) van belang. Deze contracten hebben betrekking op het intellectueel eigendomsrecht in relatie tot het gebruik van software die is ontwikkeld in de EU gefinancierde projecten. Daarnaast worden in beide contracten ook voorwaarden gesteld aan het gebruik van de software. Deze bepalingen en voorwaarden gelden naast de voorwaarden van de licenties die men verbonden heeft aan de betreffende OSS.

Zoals eerder is vermeld is één van de speerpunten van de TU/e kennisvalorisatie, het inzetten van kennis voor het genereren van inkomsten. Dit doet zij op twee manieren: vraaggestuurd en aanbodgedreven. Bij vraaggestuurde valorisatie is er sprake van zakelijke dienstverlening, hierbij kan gedacht worden aan consultancy op basis van technologieën die door de TU/e zijn ontwikkeld. De door de TU/e ontwikkelde technologieën voor het verlenen van de zakelijke diensten kunnen daarbij gebruik maken van voornoemde software resultaten. Bij aanbodgedreven valorisatie is sprake van de verkoop van licenties en/of het creëren of faciliteren van spin offs van behaalde resultaten. De TU/e is alleen niet de enige partij op de markt die deze vorm van dienstverlening op de ontwikkelde software aanbiedt. Groot verschil is dat de TU/e voor de dienstverlening geen gebruik mag maken van de publieke middelen (belasting geld, red.) die de TU/e tot haar beschikking heeft, zij moet daarom een hogere prijs vragen dan een commerciële marktpartij. Eén van de commerciële marktpartijen heeft al eerder een rechtszaak aangespannen tegen een andere marktpartij betreffende oneerlijke concurrentie en de TU/e wil voorkomen dat dit haar ook overkomt.⁶

§ 1.3. Doel van het onderzoek

Op 09 januari heeft de TU/e een checklist waarmee zij kan toetsen in hoeverre zij onder de voorwaarden van de betreffende open source software licentie en de IPCA en DESCA contracten zakelijke diensten mag verlenen met het behaalde resultaat of dat zij licenties op het behaalde resultaat mag verkopen, zodat zij niet onrechtmatig de dienstverlening aanbiedt of de licentie verkoopt.

§ 1.4. Centrale vraagstelling

De open source software licenties waarborgen de vrijheid om de broncode van software te gebruiken, te bewerken, uit te breiden, enz. Deze licenties bevatten echter ook voorwaarden voor het verdere gebruik van de software en ook voor de eventuele verkoop ervan. De voorwaarden verschillen echter per licentie. Vervolgens geven de bepalingen in IPCA en DESCA ook beperkingen voor het gebruik van de behaalde resultaten, aangezien het een samenwerking is tussen meerdere partijen. Deze beperkingen in IPCA en DESCA bevatten ook restricties met betrekking tot het gebruik van resultaten. De vraag is nu in hoeverre de bepalingen van de verschillende open source software licenties beperkend werken op de valorisatie van de resultaten van de projecten, wat de invloed van IPCA en DESCA daarbij is en wat de TU/e dus mag doen met de resultaten van de projecten. Dit probleem is samengevat in de volgende centrale vraag:

In hoeverre werken de bepalingen van verschillende open source software licenties en de bepalingen van de IPCA en DESCA contracten beperkend op de zakelijke dienstverlening en het verkopen van licenties op de behaalde resultaten door de TU/e?

⁶ Uit privacy overwegingen kan de naam van de marktpartij niet in het onderzoek worden genoemd.

§ 1.5. Doelgroep van het onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de TU/e als werkgever en in samenwerking met LaQuSo is de opdracht verder uitgewerkt. De uitkomsten van dit onderzoek zijn primair bedoeld voor de medewerkers van de TU/e die werken met open source software licenties, al dan niet in het kader van Europese projecten.

§ 1.6. Methoden van onderzoek

In dit onderzoek zal fieldresearch en deskresearch toegepast worden. Voor het deskresearch zal onder meer gebruik gemaakt worden van een casestudy. Voor de casestudy zullen de voorwaarden van de open source software licenties en de IPCA en DESCA contracten gebruikt worden. Naast de casestudy zal gebruik gemaakt worden van documentonderzoek en zullen rechtsbronnen worden toegepast in de vorm van de wet en mogelijke jurisprudentie. Het fieldresearch zal plaatsvinden door middel van een kwalitatief survey in de vorm van een open interview. Hierbij zullen partijen worden geïnterviewd met specialistische kennis op het gebied van software en intellectueel eigendomsrecht. Tijdens het onderzoek zal ook gebruik gemaakt worden van een inhoudsanalyse. Hierbij zal het gaan om de wet, mogelijke jurisprudentie, literatuur, documenten en ander relevant materiaal, dat is gevonden op databanken en via internetbronnen.

§ 1.7. Leeswijzer

Naast de centrale vraag, vormen ook de deelvragen een belangrijk onderdeel van het onderzoek. De deelvragen worden per hoofdstuk beantwoord. In hoofdstuk twee komt de eerste deelvraag aan bod. In dit hoofdstuk wordt de vraag behandeld wat software eigenlijk is. Daarbij komt de geschiedenis van OSS aan bod. Daarna wordt in hoofdstuk drie de tweede deelvraag beantwoord over welke open source software licenties er zijn. De voor de TU/e belangrijkste licenties en hun bepalingen worden uiteengezet in dit hoofdstuk. Vervolgens wordt in hoofdstuk vier deelvraag drie, het auteursrecht van de TU/e als werkgever en de werknemer, behandeld. Hierbij komt ook de CAO van de Nederlandse universiteiten aanbod, evenals een eigen regeling van de TU/e. Deelvraag vier wordt in hoofdstuk vijf behandeld en betreft de vraag wat IPCA en DESCA contracten nu precies zijn. De achtergrond van de Europese projecten wordt in dit hoofdstuk geschetst en de plaats van de IPCA en DESCA komt hier aan bod. Het hoofdstuk vormt een inleiding op hoofdstuk zes. In hoofdstuk zes wordt deelvraag vijf behandeld met daarbij de vraag welke bepalingen van IPCA en DESCA belangrijk zijn voor de TU/e. De belangrijkste bepalingen in het kader van dit onderzoek worden behandeld. In hoofdstuk zeven worden de bepalingen van de open source software licenties en de bepalingen van IPCA en DESCA met elkaar vergeleken. Daarbij wordt gekeken of zij tegenstrijdig zijn aan elkaar. Daarnaast wordt in hoofdstuk zeven gekeken of aanpassing van IPCA en DESCA mogelijk dan wel nodig is. De conclusies en aanbevelingen worden in hoofdstuk acht gegeven, waarmee de centrale vraag in het onderzoek wordt beantwoord. Tot slot wordt in hoofdstuk negen het onderzoek en het proces van het onderzoek geëvalueerd.

Hoofdstuk 2

Wat is open source software?

In dit hoofdstuk wordt beschreven wat de term OSS inhoudt, wat de geschiedenis van OSS is, wat de rol van de Free Software Foundation hierin is en is geweest en welke rol het Open Source Initiative speelt. Dit dient als achtergrond voor de open source software licenties die in hoofdstuk drie besproken zullen worden en de auteursrechten die in hoofdstuk vier behandeld worden.

§ 2.1. Wat is software?

Software is het deel van de computer dat niet tastbaar is. Het vormt de kern van de computer. Zonder software kan een computer niet opstarten en kan het geen opdrachten uitvoeren. De software bestaat uit twee vormen: objectcode en broncode, ook wel source code genoemd. De broncode wordt geschreven door een programmeur in een bepaalde programmeertaal (bijv. Java, C++) waarin hij instructies schrijft die de computer moet uitvoeren. De computer kan broncode echter niet lezen, daar is objectcode voor nodig. Objectcode ontstaat door broncode om te zetten naar objectcode; daar is vaak een vertaalprogramma voor nodig.⁷

Op het moment dat een programmeur onderhoud wil plegen aan de software, deze wil uitbreiden of er fouten uit wil halen, zal hij in de meeste gevallen de leesbare broncode nodig hebben. Dit maakt de broncode tot het meest waardevolle deel van de software. Bij software die verkocht wordt, wordt de broncode daarom vaak achtergehouden door de softwareleveranciers, in verband met het belang van de verkoper. Deze software wordt ook “closed software” genoemd.⁸ Bij OSS gaat het er om dat de broncode wel beschikbaar is voor programmeurs zodat zij de mogelijkheid hebben om de code te wijzigen, te bestuderen, te verbeteren, enz.

§ 2.2. De geschiedenis

In de geschiedenis van OSS spelen twee bewegingen een grote rol, namelijk de Free Software Foundation en het Open Source Initiative. De geschiedenis van deze twee bewegingen vormen samen de geschiedenis van OSS. De historie van beide bewegingen wordt ieder in een aparte subparagraaf behandeld.

§ 2.2.1. De Free Software Foundation

In 1985 is de Free Software Foundation (hierna: FSF) opgericht naar aanleiding van het GNU project.⁹ In onderstaande tekst wordt de geschiedenis weergegeven.

Vanaf het moment dat computers ontstonden, werd de software die gemaakt werd onderling met elkaar gedeeld. Dit was ook het geval bij de Massachusetts Institute of Technology (hierna: MIT). De programmeurs van MIT werkten met een bepaalde computer die echter begin jaren '80 uit productie werd genomen. De onderzoekers moesten over stappen op modernere computers met een ander besturingssysteem¹⁰ dat niet vrij toegankelijk was. Voor een uitvoerbare kopie van de achterliggende software moest een geheimhoudingsovereenkomst getekend worden waarin was opgenomen dat de programmeurs niet samen mochten werken en de code niet mochten delen met elkaar. Als de programmeurs veranderingen wilden in het besturingssysteem, moest daar bij

⁷ Scholten & Hollebeek 2006, p. 15-16.

⁸ Scholten & Hollebeek 2006, p. 16.

⁹ <<www.gnu.org/gnu/the-gnu-project.html>> Laatst geraadpleegd op: 05 oktober 2011.

¹⁰ Het OS is het systeem waar de computer op draait. Zonder dit systeem kan een computer niet opstarten en geen programma's draaien.

de makers van de software om gevraagd worden.¹¹ Richard Stallman werkte toentertijd voor MIT¹² en besloot een vrij toegankelijk besturingssysteem te ontwikkelen, met waar mogelijk vrije software (vrije software betekent voor de GNU de vrijheid tot het bewerken en aanpassen van de software). Stallman besloot het systeem werkbaar te maken met Unix¹³, zodat het draagbaar zou zijn. Het door Stallman ontworpen besturingssysteem zou echter wel toegankelijk zijn voor andere programmeurs.

Het besturingssysteem kreeg de naam “GNU”, ook wel “GNU’s not Unix”.¹⁴ Volgens de FSF is een programma vrije software, als het aan de vier vrijheden voldoet van de FSF.¹⁵ Stallman wilde deze vrijheden behouden voor GNU en voorkomen dat de software “eigen” software werd, met andere woorden: verkoopbaar onder de voorwaarden van de verkoper. Hij bedacht daarom de term copyleft.¹⁶ Bij het gebruik van de copyleft bepaling hebben de gebruikers zoals eerder aangegeven de vrijheid om de software te bewerken en aan te passen naar eigen wensen. De voorwaarde daarvoor is dat ze zelf bij verdere verspreiding van de software geen beperkingen op mogen leggen aan de volgende gebruiker. Daarnaast houdt de term copyleft in dat de gewijzigde broncode meegegeven moet worden bij iedere volgende verspreiding.¹⁷

§ 2.2.2. Open source Initiative

Het Open Source Initiative (hierna: OSI) is opgericht in 1998 door Eric Raymond en Bruce Perens.¹⁸ De aanleiding tot oprichting van het OSI vormde de publicatie van de paper van Eric Raymond in 1997 met de titel *“The Cathedral and the Bazaar”*. Naar aanleiding van een presentatie van Raymond onthulde Netscape in 1998 dat zij van plan waren om de broncode van hun webbrowser vrij te geven.¹⁹

Voordat de broncode van die webbrowser kon worden vrijgegeven, moesten de benodigde stappen voor een goede release van de software uitgewerkt worden. Netscape had daarvoor een meeting opgezet en zij hadden o.a. Raymond uitgenodigd.²⁰ Door deze meeting kwam het besef dat het bedrijfsleven wellicht bereid was te luisteren naar wat zij te vertellen hadden. Besloten werd om het idee te verkopen op dezelfde pragmatische en zakelijke gronden die Netscape hadden gemotiveerd, zodat het het bedrijfsleven meer aan zou spreken en overtuigen van de mogelijkheden.²¹ De term “open source” werd gekozen als meest overkoepelende term en enkele dagen later volgde de publiekelijke oproep tot het gebruik van die term. Enkele dagen na de publieke oproep volgde de oprichting van het OSI.

Het OSI heeft een pragmatische en zakelijke instelling wat betreft OSS. Deze instelling heeft het OSI dan ook geholpen om de gemeenschap van dienst te kunnen zijn bij het beschermen van de belangen van de gemeenschap. De Open Source Definition (hier-

¹¹ <<www.gnu.org/gnu/the-gnu-project.html>> Laatst geraadpleegd op: 05 oktober 2011.

¹² Scholten en Hollebeek 2006, p. 17.

¹³ Unix is een besturingssysteem voor computers, waarbij meerdere mensen op één computersysteem kunnen werken. Dit wordt gedaan door in te loggen op het systeem op een andere computer met het gebruik van een gebruikersnaam en een wachtwoord. <<http://www2.internl.net/helpdesk/faq/unix/>> Laatst geraadpleegd op: 08 januari 2012.

<<www2.internl.net/helpdesk/faq/unix/>> Laatst geraadpleegd op: 03 oktober 2011.

¹⁴ <<www.gnu.org/gnu/the-gnu-project.html>> Laatst geraadpleegd op: 30 september 2011.

¹⁵ Deze vier vrijheden zijn terug te vinden op de site van de FSF: <<www.gnu.org/philosophy/free-sw.nl.html>> Laatst geraadpleegd op: 05 oktober 2011.

¹⁶ <<www.gnu.org/gnu/the-gnu-project.html>> Laatst geraadpleegd op: 05 oktober 2011.

¹⁷ Truysen 2011, p. 194.

¹⁸ Scholten en Hollebeek 2006, p. 18.

¹⁹ <<www.opensource.org/history>> Laatst geraadpleegd op: 05 oktober 2011.

²⁰ <<www.opensource.org/history>> Laatst geraadpleegd op: 05 oktober 2011.

²¹ <<www.opensource.org/history>> Laatst geraadpleegd op: 05 oktober 2011.

na: OSD) heeft daar ook aan bijgedragen. Deze dient ter verklaring en bescherming van het open source label. De oorspronkelijke OSD was afgeleid van de Debian Software Guidelines²², deze versie was opgesteld door mede oprichter Bruce Perens.²³ Bij de lancering van het OSI is de tekst aangescherpt en daarbij zijn de Debian verwijzingen uit de tekst gehaald om beter te passen bij de doelstelling van het OSI. De OSD is, op een enkele wijziging na, in de kern hetzelfde gebleven. De huidige OSD, versie 1.4, is te vinden op de website van het OSI.

§ 2.3. Verschillen tussen free software en open source software

De FSF spreekt van free software wanneer het voldoet aan de vier vrijheden die de FSF daaraan als voorwaarde heeft gesteld. Het OSI spreekt pas van OSS als de software onder een licentie uitgebracht wordt waarin de tien clausules van de OSD zijn opgenomen. In de kern lijken deze twee begrippen erg op elkaar, omdat ze allebei pleiten voor het beschikbaar stellen van de broncode, zodat gebruikers ermee kunnen werken. Tussen free software en OSS zijn echter wel verschillen aan te merken.

Een eerste verschil blijkt uit de missies van de FSF en het OSI. Uit de missie van de FSF²⁴ blijkt namelijk dat zij streven naar zo veel mogelijk vrijheid voor de gebruikers van de free software en het verdedigen van die rechten en vrijheden. Uit de missie van het OSI²⁵ blijkt dat zij daarentegen streven naar een band tussen het bedrijfsleven en de open source gemeenschap. De pragmatische en zakelijke instelling van het OSI komt in hun missie duidelijk naar voren. Door de vergelijking van de twee missies blijkt dat de twee organisaties ieder vanuit een ander gezichtspunt redeneren. Dit wil echter alleen zeggen dat de FSF en het OSI ieder met een ander oog kijken naar het doel dat de beschikbaarheid van de software moet dienen. Het neemt dus niet weg dat free software ook bestempeld kan worden als OSS en vice versa, hoewel de FSF en het OSI allebei van mening zijn dat hun benadering beter is dan die van de ander.²⁶ Daar tegenover staat dat er wel degelijk verschillen zitten tussen OSS en free software.²⁷ De belangrijkste verschillen worden hieronder in een schema uiteengezet.²⁸

Free software	Open source software
• Copyleft verplichting.²⁹	• Geen copyleft verplichting (wordt vaak wel vrijwillig opgevolgd).³⁰
• De definitie ligt in de vier vrijheden zoals die zijn opgesteld door de FSF.	• De definitie ligt in de OSD opgesteld door het OSI.
• “Free” verwijst naar de vrijheid van de gebruikers.	• “Open” verwijst naar de beschikbaarheid van de broncode voor de gebruikers.
• Free software moet altijd vrij zijn van beperkingen.³¹	• OSS hoeft niet altijd vrij te zijn van beperkingen. Een open source software licentie mag beperkingen opleggen aan de vrijheid van de gebruikers.³²

Fig. 2.1 Verschillen free software en OSS.

²² <<www.debian.org/>> Laatst geraadpleegd op: 08 januari 2012.

²³ <<www.oreilly.com/openbook/opensources/book/perens.html>> Laatst geraadpleegd op: 05 oktober 2011.

²⁴ <<www.fsf.org/about>> Laatst geraadpleegd op: 05 oktober 2011.

²⁵ <<www.opensource.org/front>> Laatst geraadpleegd op: 05 oktober 2011.

²⁶ Zie hiervoor de websites fsf.org en opensource.org; op beide websites komt duidelijk naar voren dat zij het niet eens zijn met de visie van de andere partij.

²⁷ In dit onderzoek omvat OSS zowel free software als open source software.

²⁸ Dit schema is niet limitatief, het vormt een opgave van de meest in het oog springende verschillen tussen beide begrippen.

²⁹ Truyens 2011, p. 99.

³⁰ Truyens 2011, p. 99.

³¹ <<www.bof.nl/opensource.html>> Laatst geraadpleegd op: 06 oktober 2011.

³² <<www.bof.nl/opensource.html>> Laatst geraadpleegd op: 06 oktober 2011.

Hoofdstuk 3

Open source software licenties.

In dit hoofdstuk komen de verschillende licenties aan de orde, wordt uiteengezet welke van deze licenties en welke bepalingen daaruit van belang zijn voor de TU/e en welk recht van toepassing is op de betreffende licenties.

§ 3.1. Welke licenties zijn er?

Hoewel de titel van het hoofdstuk "Open source software licenties" luidt, gaat het in dit hoofdstuk niet alleen om open source software licenties. Voor free software zijn ook specifieke licenties opgesteld die opgenomen zijn in dit hoofdstuk. Software licenties zijn daarnaast niet alleen op free of open source software te categoriseren, maar bijvoorbeeld ook of ze permissief van aard zijn of juist strikt copyleft zijn. Voornoemde termen worden toegelicht in subparagraaf 3.1.2.

§ 3.1.1. Alfabetisch overzicht

Om te beginnen wordt een alfabetisch overzicht gegeven van de verschillende licenties. Dit overzicht is overgenomen van de website van het OSI³³, deze licenties hebben officieel de goedkeuring van het OSI omdat zij voldoen aan de OSD.

Alfabetisch overzicht open source software licenties		
A	B	C
Academic Free License Adaptive Public License Apache License Apple Public Source License Artistic license Attribution Assurance Licenses	BSD 3-Clause BSD 2-Clause Boost Software License	Computer Associates Trusted Open Source License Common Development and Distribution License Common Public Attribution License CUA Office Public License Version
E	F	G
EU DataGrid Software License Eclipse Public License Educational Community License Eiffel Forum License Entessa Public License European Union Public License	Fair License Framework License	GNU Affero General Public License GNU General Public License GNU Library or "Lesser" General Public License
H	I	L
Historical Permission Notice and Disclaimer	IBM Public License IPA Font License ISC License	LaTeX Project Public License Lucent Public License
M	N	O
MirOS Licence Microsoft Public License Microsoft Reciprocal License MIT license Motosoto License Mozilla Public License Multics License	NASA Open Source Agreement NTP License Naumen Public License Nethack General Public License Nokia Open Source License Non-Profit Open Software License	OCLC Research Public License Open Font License Open Group Test Suite License Open Software License
P	Q	R
PHP License The PostgreSQL License Python License CNRI Python license	Q Public License	RealNetworks Public Source License Reciprocal Public License Ricoh Source Code Public License
S	U	V
Simple Public License Sleepycat License Sun Public License Sybase Open Watcom Public License	University of Illinois/NCSA Open Source License	Vovida Software License

³³ <<www.opensource.org/licenses/alphabetical>> Laatst geraadpleegd op: 26 oktober 2011.

W	X	Z
W3C License wxWindows Library License	X.Net License	Zope Public License zlib/libpng license

Fig. 3.1 *Alfabetisch overzicht open source software licenties.*

Zoals blijkt uit het alfabetische overzicht zijn de licenties van de FSF (cursief weergegeven) ook opgenomen in de lijst met open source software licenties. Dat wil zeggen dat ze voldoen aan de eisen van de OSD en dus ook geschikt worden geacht te dienen als licenties voor OSS. Van enkele van deze licenties zijn in de loop der jaren verschillende versies gemaakt, zoals van de GNU General Public License (hierna: GNU/GPL). Sommige oudere versies zijn momenteel nog in gebruik en van kracht.

§ 3.1.2. Open source software licentie vormen

Zoals in subparagraaf 3.1.1 is aangegeven, zijn free software licenties en open source software licenties onder te verdelen in copyleft licenties, beperkte copyleft licenties en non-copyleft licenties.³⁴

Copyleft

Copyleft licenties zijn licenties die de vrijheid van gebruikers moet waarborgen om de OSS o.a. te gebruiken en aan te passen. Deze licenties bepalen ook dat wanneer software eenmaal onder die licentie is verspreid, de gebruiker deze software ook weer onder die licentie moet verspreiden. Het idee erachter is dat iedereen zo kan profiteren en gebruik maken van het eerdere werk.³⁵ De gebruiker kan, wanneer hij werkt met die licenties, zelf niet kiezen de software onder een andere licentie te verspreiden.

Non-copyleft

Een andere bekende vorm is de groep non-copyleft licenties. De voorwaarde die meestal opgenomen is in een permissieve licentie, is de verplichting tot de vermelding van het copyright onder die licentie. De broncode hoeft onder deze licentie niet verlicht meegeleverd te worden. Daarnaast is de gebruiker vrij in het bepalen van de aanvullende voorwaarden die hij wil hanteren en mag de OSS ook onder een andere licentie geherdistribueerd worden.³⁶

Beperkt copyleft

Beperkt copyleft licenties zijn een tussenvorm tussen copyleft en non-copyleft licenties. Deze licenties bevatten ook een bepaling dat software die eenmaal onder die licentie is verspreid, ook onder die licentie weer moeten worden verspreid door de gebruiker. De bepaling is echter krasser in wat opnieuw moet worden vrijgegeven onder de licentie dan bij copyleft licenties. Volgens Van Hekesen e.a.³⁷ beschrijven de meeste beperkt copyleft licenties preciezer wat de omvang van de copyleft voorwaarde is dan copyleft licenties zoals de GNU/GPL.

§ 3.2. Welke licenties en welke bepalingen uit deze licenties kunnen van belang zijn voor de TU/e?

Het overzicht dat is opgenomen in paragraaf 3.1 bevat veel licenties die niet of nauwelijks gebruikt worden door de open source gemeenschap, maar enkel door die organisatie die de licentie heeft opgesteld.³⁸ Uit deze grote groep licenties worden er maar een paar van gebruikt die het grootste deel van de open source software projecten af-

³⁴ <<wiki.noiv.nl/xwiki/bin/view/NOiV/Open+source+licentievormen>> Laatst geraadpleegd op: 03 januari 2012.

³⁵ Van Hekesen e.a. 2006, p. 92.

³⁶ Van Hekesen e.a. 2006, p. 94.

³⁷ Van Hekesen e.a. 2006, p. 96.

³⁸ Truyens 2011, p. 195-196.

schermen. In het artikel *Open source software: een stand van zaken*³⁹ geschreven door mr. M. Truyens in Computerrecht wordt een overzicht gegeven van het gebruik van de volgende licenties:

“.....

➤ (copyleft) GPL	→ +/- 50% van de projecten
➤ (permissief) Artistic License	→ 8,5% van de projecten
➤ (zwak copyleft) LGPL	→ 8% van de projecten
➤ (permissief) MIT*	→ 8% van de projecten
➤ (permissief) BSD License	→ 6% van de projecten
➤ (permissief) Apache License	→ 5% van de projecten.

Vermeldenswaardig zijn ook nog de volgende twee licenties:

➤ (zwak copyleft) MPL	→ +/- 1,5% van de projecten
➤ (zwak copyleft) EPL	→ +/- 1% van de projecten.”

Bij het nagaan van de bron van mr. Truyens bleek echter dat de meest recente cijfers een net iets ander beeld geven, vandaar dat deze zijn opgenomen in een top 10 in het schema in bijlage B.⁴⁰ De licenties met een gebruikerspercentage onder de 1% zijn weggelaten om zoveel mogelijk overeenstemming te behouden met de lijst van mr. Truyens.

Beide lijsten vertegenwoordigen ongeveer 93% van het gebruik van open source licenties, vijf licenties komen voor in beide lijsten en bij de raadpleging van enkele andere bronnen.⁴¹ In de tabel in bijlage B zijn deze aangegeven met de rode percentages. Deze vijf licenties zullen dan ook op alfabetische volgorde behandeld worden in dit hoofdstuk. Per licentie versie zullen de belangrijkste bepalingen uit de tekst worden gefilterd en zal nagegaan worden wat deze bepalingen voor de belangen van de TU/e inhouden. De licentieteksten zijn in het Engels geschreven, geprobeerd wordt om van de belangrijkste bepalingen een omschrijving te geven die de inhoud van de Engelse tekst zo goed mogelijk benaderd.

§ 3.2.1. Apache Public License versie 2.0 (hierna: APL 2.0)

De Apache License 2.0 is opgesteld in januari 2004. Deze licentie begint met een overzicht van begrippen die van belang zijn om de licentie goed te begrijpen. Deze zijn opgenomen in artikel (hierna: art.) 1 van de APL 2.0. Enkele van deze begrippen zijn voor de TU/e ook van belang wanneer zij gebruik maken van OSS onder de APL 2.0. Hierbij valt te denken aan de begrippen “werk”, “afgeleid werk” en “bijdrage”, aangezien de TU/e met het werk van de oorspronkelijke auteur werkt of met afgeleide werken daarvan.

Een werk betekent volgens art. 1 met zoveel woorden iets dat door een auteur is gemaakt, waar auteursrechten op rusten en dat valt onder de voorwaarden van deze licentie. Een afgeleid werk is een werk dat is gebaseerd op het originele werk. De wijzigingen en aanpassingen die aan het originele werk zijn gedaan, moeten samen wel een geheel eigen en origineel werk van auteurschap vormen. Voor de TU/e betekent dit specifiek dat, wanneer zij gebruik maken van open source software onder de APL

³⁹ Truyens 2011, p. 195-196.

⁴⁰ <<www.blackducksoftware.com/oss/licenses>> Laatste geraadpleegd op: 07 okt. 2011. De cijfers worden dagelijks aangepast, het kan dus voorkomen dat de weergegeven cijfers op de website niet overeenkomen met de cijfers vermeld in het schema in bijlage A.

⁴¹ <<java.dzone.com/node/40467/results>> Laatste geraadpleegd op: 11 okt. 2011.

<<www.opensource.org/licenses/category>> Laatste geraadpleegd op: 11 okt. 2011.

<<www.smashingmagazine.com/2010/03/24/a-short-guide-to-open-source-and-similar-licenses>>

Laatste geraadpleegd op: 11 okt. 2011.

Zie ook bijlage B.

2.0, zij in ieder geval gebruik mogen maken van een werk onder de APL 2.0 om daar een nieuw, afgeleid werk van te maken. Bij her distributie van het afgeleide werk moet dit op basis van artikel 4 van de APL 2.0 gedaan worden onder de voorwaarden van de APL 2.0. De TU/e kan dan dus niet zelf bepalen onder welke open source software licentie het afgeleide werk geherdistribueerd wordt. Een bijdrage wordt in de licentie ook gedefinieerd. Een bijdrage is eigenlijk pas een bijdrage, wanneer het werk wordt ingediend bij de licentiegever om toegevoegd te worden aan het originele werk. De bijdrage vormt dan eigenlijk een aanvulling op het oorspronkelijke werk. Stel dat de TU/e een aanvulling maakt op een bestaand software pakket, maar zij wil dit bespreken of verbeteren met de licentiegever, dan bestaat daar ook een mogelijkheid voor. De TU/e moet dan zeer duidelijk in haar communicatie aangeven dat het geen bijdrage is en dat het daarom ook niet gezien kan worden als het indienen van een bijdrage. Daarbij kan de conclusie getrokken worden dat zolang de TU/e een werk niet indient bij de licentiegever of een entiteit die handelt namens de licentiegever, het werk ook niet gezien wordt als een bijdrage.

Art. 2 is ook een belangrijk artikel, omdat art. 2 aangeeft dat door het verlenen van deze licentie, de ontvanger de mogelijkheid krijgt om het werk en afgeleide werken te gebruiken, publiekelijk te vertonen en vooral om het te distribueren in bron- of objectcode vorm. Art. 2 geeft in feite aan dat wanneer de TU/e software heeft ontvangen dat gelicenseerd is onder de APL 2.0, zij dit in eerste instantie mogen distribueren en gebruiken. Uit art. 2 blijkt dus dat de TU/e als ontvanger van de software met de licentie, deze software in ieder geval mag gebruiken en distribueren.

Art. 4 zegt daarbij dat her distributie van het werk ook is toegestaan, mits voldaan wordt aan enkele voorwaarden. Deze voorwaarden houden o.a. in dat een kopie van de APL 2.0 moet worden meegeleverd en indien wijzigingen zijn aangebracht, dit duidelijk moet worden aangegeven. Tot slot zegt art. 4 dat voor de wijzigingen een aparte licentie of extra voorwaarden mogen worden opgesteld. Deze extra voorwaarden of de aparte licentie moeten echter wel in overeenstemming zijn met de voorwaarden en bepalingen van de APL 2.0.

Tot slot is art. 9 ook een belangrijk artikel. Art. 9 is belangrijk vanwege de toestemming die het geeft om tegen een vergoeding bepaalde diensten te verlenen. Deze diensten moeten echter ook weer in overeenstemming zijn met de overige voorwaarden van de licentie. De mogelijkheid voor de verkoop van de software of eventuele dienstverlening wordt hiermee niet expliciet gegeven, maar het aanbieden van ondersteuning bij de software en het verkopen van een garantie behoort wel tot de mogelijkheden.

Op basis van de genoemde bepalingen kan de conclusie worden getrokken dat de APL 2.0 een non-copyleft licentie is.⁴² De wijzigingen door de gebruiker of de afgeleide werken mogen onder een andere licentie worden uitgebracht, zolang de handelingen van de gebruiker maar overeenstemmen met de voorwaarden van de APL.

§ 3.2.2. BSD 2.0

BSD is een afkorting die staat voor Berkeley Software Distribution. BSD kent ook twee versies. Bij deze versies worden, in tegenstelling tot o.a. de Apache licenties, geen begrippen uitgelegd. Gezien de lengte van deze licenties en de hoeveelheid begrippen die worden gebruikt, is deze uitleg ook niet vereist. In het belang van de TU/e is de meest recente versie van belang, omdat in de 'oudere' versie een derde bepaling is opgenomen die nadelig uit kan pakken voor de TU/e. Deze bepaling in de BSD 3.0

⁴² <<wiki.noiv.nl/xwiki/bin/view/NOiV/Open+source+licentievormen>>;
<<www.cordemeyerslager.nl/open-source-software>> Laatst geraadpleegd op: 03 januari 2012.

licentie houdt in dat zonder voorafgaande uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de licentiegever, het niet is toegestaan om afgeleide werken van het product te promoten of te onderschrijven. Aangezien de TU/e bepaalde resultaten juist wel wil gaan promoten, is het voor de TU/e gunstiger om software te gebruiken die onder de BSD 2.0 licentie is uitgebracht. (De vertaling van de BSD licentie is in bijlage C opgenomen.) De overige twee voorwaarden zijn gelijk aan de voorwaarden die in de BSD licentie 2.0 zijn opgenomen. Daarbij gaat het erom dat wanneer de broncode verspreid wordt, de copyright vermelding, de lijst met voorwaarden en de disclaimer die vermeld is in de licentie met de broncode meegeleverd moeten worden. Bij de her distributie in objectcode moet de in de licentie vermelde copyright vermelding gereproduceerd worden en de lijst met voorwaarden en de disclaimer moeten worden opgenomen in de documentatie en/of in andere materialen die behoren bij de distributie.

Beide voorwaarden zijn van belang, omdat er geen restricties in zijn opgenomen met betrekking tot de voorwaarden voor her distributie. In de licentie zijn geen voorwaarden opgenomen met betrekking tot afgeleide werken van de oorspronkelijke software of wijzigingen die zijn aangebracht aan de oorspronkelijke software, anders dan in bijvoorbeeld de Apache en de GNU/GPL. De BSD licentie laat de licentieverkrijger vrij in de mogelijkheden die er zijn met de software. Om deze reden is de BSD 2.0 licentie van belang voor de TU/e. Zolang de copyright vermelding van de BSD licentie mee wordt gegeven met de software en de bijbehorende voorwaarden worden vermeld, heeft de licentieverkrijger aan de verplichtingen van de licentie voldaan.

Zoals blijkt uit bovenstaande tekst is de BSD licentie een stuk eenvoudiger van aard dan de Apache licentie. Dit is een uitstekend voorbeeld van een non-copyleft licentie.⁴³ Voor de TU/e is deze licentie belangrijk omdat er geen restricties in zijn opgenomen met betrekking tot de zakelijke dienstverlening of verkoop van resultaten waarin OSS is gebruikt. Zij moeten alleen vermelden dat zij niet de enige auteur zijn van het stuk software dat zij gebruiken door middel van de verplichting tot de copyright vermelding.

§ 3.2.3. GNU/GPL 3.0

De GNU/GPL (hierna: GPL) is opgesteld door de FSF. Deze licentie wordt momenteel, naast de BSD en Apache licentie, op OSS toegepast en is daarom zeker van belang voor de TU/e. Van de GPL licentie zijn in de loop der tijd meerdere versies uitgebracht, waarvan momenteel versie 2.0 en 3.0 in gebruik zijn. Beide versies zijn opgenomen in bijlage C. Versie 3.0 is de meest recente versie, op 29 juni 2007 is zij opgesteld. Zij verschilt in enkele opzichten van versie 2.0, wat begint met de indeling van de licentie. Zo begint versie 3.0 met begripsbepalingen. Zij geven de opzet van de licentie aan. In de kern is de licentie echter hetzelfde gebleven, er zijn enkele bepalingen aan toegevoegd die versie 3.0 strikter maken dan versie 2.0 en bestaande artikelen zijn aangescherpt.

Wat opvalt aan de GPL licentie is dat in eerste instantie redelijk veel vrijheid wordt gegeven aan de gebruiker om het programma wat hij ontvangen heeft te gebruiken, te kopiëren en te wijzigen. Wil hij er echter meer mee doen dan alleen dat, dan komen er verschillende voorwaarden naar voren die de vrijheid van de gebruiker juist beperken in die mogelijkheden. Veel van de artikelen verwijzen daarin ook naar elkaar. Zo heeft art. 5 betrekking op het eventueel overgeven van aangepaste bronversies. Hierbij wordt aangegeven dat dit is toegestaan, mits aan de voorwaarden van art. 4 wordt voldaan en aan de voorwaarden van art. 5 zelf. Art. 4 heeft betrekking op het fysiek overgeven van letterlijke kopieën, dus voor het overgeven van aangepaste bronversies

⁴³ Van Hekesen e.a. 2006, p. 96.

moet voldaan worden aan de voorwaarden voor het overgeven van letterlijke kopieën. Vervolgens geeft art. 6 aan hoe niet-bron vormen, in de vorm van objectcode, overgegeven kunnen worden. Voor dat dit echter kan gebeuren, moet wel voldaan zijn aan de voorwaarden van artikel 4 en 5.

Een korte samenvatting van art. 4 geeft aan dat de broncode via elk geschikt medium overgegeven mag worden, mits een geschikte copyright melding wordt weergegeven en een kopie van de licentie met alle bijbehorende voorwaarden worden geleverd. Deze voorwaarden zijn dus ook van toepassing op artikel 5 en 6. Art. 5 geeft naast de voorwaarden van art. 4, ook de voorwaarde in sub b dat de licentie waaronder het programma is vrijgegeven en eventuele aanvullende voorwaarden onder art. 7 weergegeven moeten worden. Dit geldt ook voor het gehele werk dat geheel onder deze licentie vrij moet worden gegeven. Daarnaast staat in art. 5 het verbod om het gehele werk onder een andere licentie vrij te geven. Dit beperkt de mogelijkheden voor de TU/e op het moment dat zij hun werk wel onder een andere licentie vrij hadden willen geven, dit mag dus niet onder de GPL. Op het moment dat de TU/e werk gebruikt dat onder de GPL is vrijgegeven, kan zij tegen deze bepaling niet optreden. Op het moment dat zij zelf een licentie toe moet passen op volledig eigen werk, kan zij zelf de licentie kiezen. Op die manier kan deze bepaling omzeild worden. Art. 6 geeft tot slot de voorwaarde dat de machine leesbare code meegeleverd moet worden, onder de voorwaarden van artikelen 4 en 5. Daarnaast bevat artikel 6 nog een lijst met verschillende bepalingen voor installatiegegevens voor gebruikersproducten waar men aan moet voldoen als dat het doel is.

Naast de voorwaarden van de artikelen 4 en 5, kunnen op grond van art. 7 aanvullende voorwaarden toegevoegd worden aan de licentie. Sub c van art. 7 kan voor de TU/e van belang zijn om als aanvullende voorwaarde op te nemen, dit heeft namelijk betrekking op de aangepaste versies van het origineel. Hierin staat dat de gebruiker aan de ontvanger de verplichting kan opleggen om aangepaste versies van het origineel in redelijkheid een andere naam te geven. Het voordeel hiervan is dat ze de naam van het programma kunnen veranderen en met die naam voor het programma bekendheid kunnen verwerven. Daarnaast kunnen ze aan de volgende ontvangers deze verplichting ook opleggen, zodat andere ontvangers deze naam niet kunnen gebruiken voor hun eigen doeleinden. Daar komt ook sub d bij kijken, daarin wordt het gebruik van de naam van de licentiegevers of de auteurs voor publiciteitsdoeleinden gelimiteerd. Voor de TU/e betekent dit dat, op het moment dat zij de auteur is, zij kan bepalen dat alleen zij haar naam mag gebruiken voor publiciteitsdoeleinden of anderen in een beperktere mate.

In art. 8 wordt verdergegaan met de beëindiging van de licentie. Dit gebeurt op het moment dat de gebruiker niet meer in overeenstemming handelt met de licentie. De licentie wordt op dat moment nietig en de gebruiker verliest de rechten die hij heeft verkregen op grond van de licentie. Op het moment dat de gebruiker de schending van de licentie staakt, kunnen zijn rechten weer hersteld worden. Voor de TU/e betekent dit concreet dat wanneer zij niet volgens de GPL handelen, zij officieel niets meer kunnen met de verkregen software, omdat zij de rechten die verleend zijn in de licentie niet meer hebben. Om deze rechten te verkrijgen, moet de gebruiker echter wel de voorwaarden van de licentie hebben geaccepteerd. Dit wordt geregeld in art. 9. Deze uitdrukkelijke toestemming is niet vereist voor het hebben en gebruiken van kopieën, maar op het moment dat de gebruiker het programma aanpast, wordt de acceptatie verondersteld en moet de gebruiker handelen naar de voorwaarden van deze licentie. Dit betekent dus dat wanneer een medewerker van de TU/e de software onder de GPL licentie gebruikt en wijzigt voor eigen doeleinden, hij impliciet akkoord gaat met de

voorwaarden van de GPL en in overeenstemming daarmee moet handelen om deze rechten niet te verliezen. Op het moment dat de gebruiker de licentie overigens overgeeft, wordt de licentie automatisch doorgegeven aan de volgende gebruiker. Dit wordt bepaald in art. 10, dat ook aangeeft dat de gebruiker geen verdere restricties op mag nemen bij het doorgeven van de licentie. Dat betekent dus voor de TU/e dat zij geen beperkingen voor het gebruik, kopiëren en/of wijzigingen mee mogen geven met het programma aan de volgende gebruikers.

Uit de bovenstaande tekst blijkt dat de GPL zoals eerder vermeld is, duidelijk een copyleft licentie is.⁴⁴ Eventuele beperkingen met betrekking tot het verkopen van de resultaten of het verlenen van zakelijke diensten zijn echter niet opgenomen in deze licentie. Zolang de voorwaarden met betrekking tot de distributie van het programma worden gevolgd, kan aangenomen worden dat het is toegestaan onder de GPL.

§ 3.2.4. GNU/LGPL 3.0

Naast de GPL heeft de FSF ook een wat meer permissieve licentie uitgebracht, genaamd de Library/Lesser General Public License (hierna: LGPL). Het idee was dat de LGPL een optie zou vormen voor diegenen die de “gewone” GPL te strikt vonden in haar voorwaarden. De LGPL kent momenteel ook twee versies, beide versies kunnen worden toegepast in de praktijk. Beide versies zijn opgenomen in bijlage C. Naast de LGPL 2.1, die nog steeds van kracht is, is in juni 2007 de laatste nieuwe versie van de LGPL opgesteld. Deze versie vormt een nauwe samenwerking met de “gewone” GPL 3.0, omdat de artikelen die zijn opgenomen in de LGPL 3.0 als aanvulling dienen op de artikelen van de GPL 3.0. Het aantal artikelen is dan ook teruggebracht naar zes, in tegenstelling tot de oorspronkelijke zestien. Vanwege de nauwe samenwerking tussen de meest recente versie van de LGPL en GPL, is voor de meest recente versie van de LGPL gekozen.

De LGPL begint met enkele aanvullende definities op de GPL, die voor de TU/e van belang zijn als ze werken met software bibliotheken⁴⁵ onder de LGPL. De bibliotheek is elk overgenomen werk onder de LGPL licentie, maar het is geen toepassing of een gecombineerd werk. Art. 1 van de LGPL 3.0 verwijst gelijk naar een artikel van de GPL, namelijk art. 3. In dat artikel is het verbod opgenomen voor de gebruiker om ontduiken de wetgeving of technische maatregelen te verbieden. In de LGPL wordt dit wel toegestaan, wanneer men art. 3 en 4 van de LGPL toe wil passen, is men namelijk niet gebonden aan art. 3 van de GPL 3.0. Dit kan interessant zijn voor de TU/e, omdat in art. 4 is opgenomen dat een gecombineerd werk overgegeven mag worden onder de voorwaarden van de keuze van de gebruiker, i.c. dus de TU/e. De oorspronkelijke bibliotheek en het gebruik daarvan moeten echter onder de LGPL 3.0 en de GPL 3.0 blijven vallen. Dit moet ook duidelijk worden vermeld aan de ontvanger en een kopie van beide licenties moet worden meegeleverd. Indien het gecombineerde werk ook copyright meldingen vertoont, moet de copyright melding van de bibliotheek toegevoegd worden evenals een verwijzing naar een kopie van deze licentie en de GPL 3.0. Daarnaast moet de minimale corresponderende code overgedragen worden of moet een geschikt

⁴⁴ Van Hekesen e.a. 2006, p. 92.

⁴⁵ De LGPL spreekt over bibliotheken, i.c. heeft dit betrekking op software bibliotheken. Een software programma is (vaak) in kleinere onderdelen opgedeeld. Deze onderdelen bevatten functies die een bepaalde taak uitvoeren. Deze functies kunnen echter door meerdere onderdelen gebruikt worden, waardoor in meerdere onderdelen dezelfde functie voorkomt. Moet daar iets in gewijzigd worden, dan moet dat in de verschillende onderdelen gebeuren. Door deze functies in een software bibliotheek te plaatsen, kunnen meerdere onderdelen van het programma op één plaats deze code vinden, in plaats van dat het apart opgenomen moet worden in de verschillende onderdelen. Daar komt bij dat de functie dan maar op één plaats gewijzigd hoeft te worden, in plaats van in alle delen. Een software bibliotheek is een onderdeel van een software programma, maar kan niet zelfstandig opereren. Dit blijkt uit een onderlinge e-mailwisseling tussen onderzoeker en LaQuSo medewerkers. (Bijlage D).

mechanisme voor het linken van verschillende bibliotheken gebruikt worden. Tot slot moeten de installatiegegevens meegeleverd worden.

Voor de TU/e houdt dit concreet in dat het gecombineerde werk dus onder voorwaarden naar eigen keuze over mogen worden gedragen, maar de copyleft bepaling blijft naar voren komen. Op het moment dat het gecombineerde werk namelijk overgegeven wordt, moet altijd vermeld worden dat het onder de LGPL en GPL licentie valt en kopieën moeten meegeleverd worden. Daarnaast gelden de overige voorwaarden ook, waaraan voldaan moet worden. Dit geldt ook voor een gewijzigde versie zoals vermeld is in art. 2 van de LGPL, of de gebruiker moet zorgen dat de faciliteit blijft werken.

Tot slot is art. 5 een belangrijk artikel. Op basis van art. 5 mogen bibliotheken die werken zijn, gebaseerd op de bibliotheek, samen in een enkele bibliotheek geplaatst worden, onder twee voorwaarden: het werk gebaseerd op de bibliotheek moet meegeleverd worden en de ontvanger moet erop gewezen worden waar de begeleidende, niet gecombineerde vorm van hetzelfde werk gevonden kan worden. Wanneer aan deze twee voorwaarden is voldaan, mag dit overgedragen worden onder de voorwaarden van de keuze van i.c. de TU/e. Dit is voordelig voor de TU/e, omdat hierbij geen voorwaarden worden gesteld over de vermelding van de GPL of de LGPL.

Bij deze versie van de LGPL moet wel de opmerking nogmaals geplaatst worden dat zij nauw samenwerkt met de GPL 3.0. Hoewel de LGPL dus minder strikt is in haar voorwaarden, neemt dat niet weg dat de voorwaarden van de GPL blijven gelden onder de LGPL. Alles bij elkaar is de LGPL een minder strikte licentie dan de GPL, maar ook bij de LGPL komt duidelijk naar voren dat zij een copyleft licentie is.⁴⁶

§ 3.2.5. MIT Licentie

De MIT is de laatste licentie die van belang is voor de TU/e. Deze licentie kent geen grote lijst met voorwaarden. De MIT kent feitelijk maar één voorwaarde: de copyright-vermelding en de toestemmingsvermelding moeten worden overgenomen en toegevoegd worden aan alle verdere kopieën of substantiële delen van de software.

Voor de TU/e betekent dit een grote vrijheid om verdere voorwaarden te bepalen en daarom is de MIT licentie van groot belang voor de TU/e. In de copyrightbepaling staat dat er “gratis” gehandeld dient te worden in de software die onder de MIT licentie is verkregen, voor het handelen mag dus geen geld gevraagd worden. De software mag echter wel verkocht worden onder de MIT Licentie. Dat betekent voor de TU/e dat zij de software onder de MIT Licentie mag verkopen, maar dat zij ook een andere licentie toe kan passen die haar rechten beter beschermt. De vrijheid die de MIT licentie geeft, geeft aan dat de MIT een non-copyleft licentie is.⁴⁷

§ 3.3. De (on)verenigbaarheid van licenties onderling

In bovenstaande paragraaf was het uitgangspunt dat de TU/e software gebruikt die onder één licentie is uitgegeven. De vraag is ook ten eerste van belang of de verschillende delen software onder verschillende licenties met elkaar gebruikt kunnen worden en samen met nieuw ontwikkelde software onder één licentie samengevoegd kunnen worden. In het artikel *Open source software: een stand van zaken*⁴⁸ geschreven door

⁴⁶ <<www.cordemeyerslager.nl/open-source-software>> Laatst geraadpleegd op: 03 januari 2012.

⁴⁷ <<wiki.noiv.nl/xwiki/bin/view/NOIV/Open+source+licentievormen>> Laatst geraadpleegd op: 03 januari 2012.

⁴⁸ Truysen 2011, p. 192 e.v.

mr. M. Truyens in Computerrecht wordt ook gesproken over de “compatibiliteit” tussen twee licenties⁴⁹. Volgens Truyens kan:

“de compatibiliteit van twee licenties bepaald worden door de restricties in de ene licentie te vergelijken met de restricties in de andere licentie. Indien alle restricties in de ene licentie dezelfde zijn als (een deel van) de restricties in de andere licentie, worden de twee licenties geacht compatibel te zijn. De compatibiliteit dient echter steeds in twee richtingen te worden beoordeeld.”

De beoordeling in twee richtingen legt hij in voetnoot 28 van het artikel uit. De twee richtingen die beredeneerd kunnen worden zijn de volgende: software onder een MIT licentie wordt bij software onder een GPL licentie gevoegd of software onder een GPL licentie wordt onder een MIT licentie gevoegd.

In het eerste geval levert de toevoeging van software aan een GPL licentie geen problemen op. GPL is namelijk de licentie die vereist dat alle volgende broncode onder de GPL wordt verspreid, terwijl de MIT daar niets over zegt en die mogelijkheid ook niet bestrijdt. Het gevolg is dat het volledige software programma in dit geval ‘overgenomen’ wordt door de GPL, dus ook de software die onder de MIT licentie was verspreid. De bepaling in een licentie die voorschrijft dat alle volgende software ook weer onder die licentie moet worden uitgebracht, wordt ook wel het “virale effect” van een licentie genoemd. Het virale effect geldt voor de software die volgens de licentie weer onder die licentie moet worden verspreid, ook wanneer daar software bij is betrokken die onder een andere licentie is verspreid. Het kan hierbij gaan om zowel het gehele werk, als een afgeleid werk of een werk gebaseerd op de oorspronkelijke software, dit moet blijken uit de licentietekst. Het virale effect komt voor in copyleft licenties.

In het tweede geval wordt software onder een GPL toegevoegd aan een MIT licentie. Zoals eerder vermeld, is een strikte voorwaarde van de GNU/GPL dat alle software onder die licentie, ook weer onder die licentie wordt verspreid. Dit kan dus niet worden verspreid onder de MIT licentie, omdat dan niet meer wordt voldaan aan de voorwaarde van de GPL. Alle software die onder de MIT licentie viel, wordt op het moment dat de software één geheel vormt, dus overgenomen door de GPL. Het virale effect treedt op dat moment in werking, omdat de MIT software één geheel vormt met de GPL software en op basis van de GPL moet dat onder de GPL worden verspreid. Op het moment dat de software samenwerkt, maar het blijven twee gescheiden software programma’s en het vormt geen geheel, dan kunnen ze beide onder de eigen licentie worden verspreid, zij blijven zo voldoen aan de voorwaarden van de eigen licentie.

Tot slot is er ook de situatie waarin originele software die nog geen OSS is. Op het moment dat deze software wordt samengevoegd en een geheel vormt met OSS onder een copyleft licentie met virale werking, wordt deze software ook OSS onder die licentie. Wordt de originele software echter samengevoegd met en vormt het een geheel met OSS een non-copyleft licentie, dan hoeft de originele software niet vrijgegeven te worden onder die licentie.

Zoals blijkt uit het voorgaande voorbeeld, kan de MIT wel samengevoegd worden met de GPL, maar in de andere richting is dit dus niet mogelijk. Zodra een licentie dus vereist dat de gewijzigde en aangepaste versie van het software programma onder die licentie ook weer wordt verspreid, is deze niet compatibel met een andere licentie. Dit omdat dan niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van de licentie.

⁴⁹ Truyens 2011, p. 195.

Op het moment dat de TU/e dus software programma's gebruikt die onder twee verschillende licenties zijn verspreid, is het wezenlijk van belang om te inventariseren welke licenties dit zijn en welke voorwaarden deze licenties hanteren. Op het moment dat zij werken met een licentie waarvan de gewijzigde versie alleen onder die licentie weer verspreid mag worden en de andere licentie is een permissieve licentie, dan is er niets aan de hand. Op het moment echter dat zij werken met twee licenties die vereisen dat de gewijzigde versie onder die licentie weer wordt verspreid, is het niet mogelijk om daar één samengevoegd werk van te maken. In het geval dat de TU/e een programma maakt zonder gebruik van overige OSS en dat samenwerkt met die software onder die licentie en er geen geheel mee vormt, dan mogen zij hun eigen licentiekeuze maken.

§ 3.4. Welk recht is van toepassing op de licenties?

In de licentie staan voorwaarden opgenomen waar de gebruiker zich aan moet houden, maar welk recht is daar op van toepassing? In geen van de behandelde licenties is een bepaling opgenomen naar welk recht geschillen moeten opgelost, welke rechtbank bevoegd is deze geschillen op te lossen en onder welk recht de licentie is opgesteld. De behandelde licenties zijn van oorsprong Amerikaans dus de conclusie kan getrokken worden dat daar Amerikaans recht op van toepassing is, maar is die conclusie juist? Daarbij is het ook ten zeerste van belang hoe de begrippen die in de licentie zijn opgenomen, moeten worden uitgelegd.

In het adviesrapport van de Europese Commissie wordt op het eerste dilemma ingegaan.⁵⁰ Het adviesrapport stelt dat er twee mogelijkheden zijn.

1. De licentie valt onder het recht dat door de partijen is gekozen.
Art. 3 lid 1 van het Verdrag van Rome van 1980 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst⁵¹ (hierna: Verdrag van Rome) zegt dat een overeenkomst wordt behelst door het recht dat de partijen hebben afgesproken. De rechtskeuze moet uitdrukkelijk worden gedaan of voldoende duidelijk blijken uit de bepalingen van de overeenkomst of de omstandigheid van het geval. In de besproken licenties is geen bepaling opgenomen waaruit blijkt dat partijen (al dan niet stilzwijgend) hebben gekozen om het recht van een bepaald land van toepassing te verklaren. Deze mogelijkheid valt dus in principe af voor de open source software licenties waarbij de partijen niet duidelijk hebben gekozen voor de toepassing voor het recht van een bepaald land.
2. De licentie valt onder het recht waar het contract (= de licentie) het nauwst is verbonden.
Art. 4 lid 1 van het Verdrag van Rome zegt dat wanneer partijen geen keuze hebben gemaakt ten opzichte van het toepasselijke recht, het recht van toepassing is waar het contract de nauwste verbondenheid mee heeft. In lid 2 wordt uitgelegd dat het daarbij gaat om de woonplaats van de partij die de handelingen uitvoert die kenmerkend zijn voor het contract of in het geval van een vennootschap, vereniging of rechtspersoon, waar zij hun hoofd bestuur hebben. De kenmerkende handeling in het geval van open source software licenties is het verspreiden van de licentie waaronder de software kan worden gebruikt. Dit keert in alle licenties duidelijk terug in hun bepalingen. Degene die deze kenmerkende handeling uitvoert is de licentiegever, dus de woonplaats van de

⁵⁰ *Report on Open Source Licensing of software developed by The European Commission* (adviesrapport van de Europese Commissie van 16 december 2004), p. 10.

⁵¹ <<eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:41998A0126%2802%29:NL:HTML>>
Laatst geraadpleegd op: 27 okt. 2011.

licentiegever en daarmee het land waarin hij woont, bepalen het toepasselijke recht op basis van het Verdrag van Rome.

In het geval de TU/e is dus op basis van art. 4 lid 2 van het Verdrag van Rome het Nederlands recht van toepassing op de open source software licenties, omdat er geen bepaling in de licenties is opgenomen die iets anders bepaalt.

In het licht van deze bepaling kan de uitspraak Netfilter (Welte) vs. Sitecom⁵² gezien worden. Op de site van Netfilter werd OSS aangeboden onder de GPL. Sitecom heeft van deze software gebruik gemaakt en vervolgens samen met andere software op haar eigen website aangeboden. Op de website werd echter geen melding van de GPL gemaakt en de website bevatte ook geen verwijzing naar de licentietekst. Daarnaast werd de broncode van de Netfilter OSS niet aangeboden. Sitecom handelde hiermee in strijd met artikel 2 en 3 van de GPL. De rechtbank I te München gelastte Sitecom op 02 april 2004 om: *“de distributie van de van de Netfilter-software gestaakt te houden, indien zij niet tegelijkertijd overeenkomstig de GPL een verwijzing aanbrengt naar de GPL, de licentievoorwaarden bijvoegt, alsmede de broncode openbaar maakt zonder daarvoor een licentievergoeding te vragen.”*⁵³

Kern van de uitspraak is dat de rechter aanneemt dat geen afstand wordt gedaan van het auteursrecht met een open source software licentie en dat de rechter de essentie van OSS respecteert. De rechter merkt de bepalingen van de GPL daarnaast als algemene voorwaarden aan en verklaart de bepalingen van de GPL die voorwaarden stellen aan de verspreiding van OSS rechtsgeldig naar Duits recht.⁵⁴ Duitsland is ook partij bij het Verdrag van Rome, dus art. 4 lid 2 van het Verdrag van Rome zou in deze situatie ook toegepast kunnen worden.

Als tweede belangrijk aandachtspunt noemt mr. Truyens in zijn artikel *Open source software: een stand van zaken*⁵⁵ het interpretatieprobleem van begrippen. Hij gebruikt als voorbeeld het begrip “afgeleid werk” in de GNU/GPL. Dit kan uitgelegd worden naar Nederlands, Belgisch en Amerikaans recht. Dit begrip staat centraal in open source licenties. Het is daarom belangrijk om te weten hoe deze begrippen moeten worden uitgelegd, welke definitie van toepassing is, zodat de licenties zo goed mogelijk kunnen worden toegepast.

Tot slot is het toepasselijk recht met betrekking tot het auteursrecht een belangrijk punt. Hierbij gaat het wederom om de interpretatie van begrippen, maar dan vooral de verschillende uitleg van begrippen uit het auteursrecht. Truyens zegt in zijn artikel dat de bijvoorbeeld de term distributie in licenties veelvuldig wordt gebruikt, maar in het Europees recht en het Amerikaans recht betekent het twee verschillende dingen. In het Europees recht betekent distributie namelijk het fysiek distribueren van het werk, daarbij kan gedacht worden aan het distribueren op DVD, cd-rom, USB stick, enz. In het Amerikaans recht valt het distribueren via internet echter ook onder distributie. Onder fysieke distributie wordt in Europa dus geen distributie via internet verstaan. Letterlijk genomen kunnen de voorwaarden voor de distributie in de licenties dus niet nagekomen worden wanneer dit via internet plaatsvindt. Het auteursrecht komt uitgebreider aan bod in hoofdstuk vier.

⁵² Van Holst e.a. 2006, p. 187.

Vindplaats uitspraak: << www.internet-observatory.be/internet_observatory/pdf/legislation/jur/jur_de_2004-04-05.pdf>> Laatst geraadpleegd: 03 januari 2012.

⁵³ Van Holst e.a. 2006, p. 188.

⁵⁴ Van Holst e.a. 2006, p. 187.

⁵⁵ Truyens 2011, p. 197 e.v.

Hoofdstuk 4

Welke rechten met betrekking tot het auteursrecht heeft de TU/e als werkgever en welke rechten behoudt de werknemer?

Nu in de voorgaande hoofdstukken is uitgelegd wat software is, wat free en open source software is, welke licenties van belang zijn en welk recht toepasbaar is op de open source software licenties, is het ook belangrijk om te weten welke auteursrechten de TU/e als werkgever heeft en welke auteursrechten de werknemer heeft.

§ 4.1. Het auteursrecht

Alle rechten met betrekking tot het auteursrecht zijn opgenomen in de Auteurswet (hierna: Aw). In art. 1 beschrijft de Auteurswet wat verstaan wordt onder het auteursrecht. De volgende begrippen komen hierbij naar voren: “het uitsluitend recht”; “maker”; “werk”; “openbaar maken” en “verveelvoudigen”. Deze begrippen worden eerst uitgelegd, niet per definitie in die volgorde. Daarna worden nog enkele artikelen kort besproken die voor de TU/e specifiek van belang zijn.

§ 4.1.1. Werk

Wil er sprake kunnen zijn van het auteursrecht, dan moet er een werk zijn dat onder het auteursrecht valt. Een werk dat beschermd kan worden door het auteursrecht, is pas een werk als het aan de volgende drie criteria voldoet:

1. Het werk moet tot uitdrukking zijn gebracht (het moet zintuiglijk waarneembaar zijn), en
2. Het werk moet een eigen, oorspronkelijk karakter hebben, en
3. Het werk moet het persoonlijk stempel van de maker dragen.

Het eerste criterium gaat erom dat een gedachte alleen niet voldoende is om door het auteursrecht beschermd te worden, die gedachte moet vertaald zijn in bijvoorbeeld een tekst, een stuk software of een kunstwerk. De laatste twee criteria zijn bepaald in het arrest Van Dale/Romme.⁵⁶ In dit arrest stelde Van Dale dat Romme in zijn puzzelwoordenboek een (substantieel) deel van het woordenbestand van Van Dale openbaar maakte en/of verveelvoudigde en daarmee inbreuk pleegde op het auteursrecht van Van Dale. De Hoge Raad bepaalde in rechtsoverweging 3.4 dat, wil een voortbrengsel kunnen worden beschouwd als een werk van letterkunde, wetenschap of kunst zoals bedoeld in art. 1 Aw in combinatie met art. 10 Aw, vereist is dat het een eigen, oorspronkelijk karakter heeft en dat het een persoonlijk stempel van de maker draagt. Het persoonlijk stempel wordt door de handboekschrijvers Spoor/Verkade/Visser ook aangenomen wanneer het niet denkbaar is dat twee auteurs, onafhankelijk van elkaar, exact hetzelfde werk maken.⁵⁷

Pas als aan de bovenstaande criteria is voldaan, is het een werk dat valt onder het auteursrecht. In art. 10 Aw worden enkele voorbeelden gegeven van wat een werk kan zijn. Voor de TU/e is in dit geval art. 10 lid 1 onder 12 van belang, omdat daarin is opgenomen dat computerprogramma's een werk van letterkunde, wetenschap of kunst zijn.

§ 4.1.2. Maker

Art. 4 Aw zegt over de maker: “Behoudens bewijs van het tegendeel wordt voor den maker gehouden hij die op of in het werk als zoodanig is aangeduid.”. De Auteurswet gaat er dus van uit dat de persoon die het werk heeft gemaakt en die op het werk als zodanig is aangegeven, de maker van het werk is en dus de auteursrechthebbende. In de wet zijn

⁵⁶Holzhauer & Gellaerts 2011, p. 35 e.v.; HR 04 januari 1991, LJV ZC0104, zie ook bijlage E.

⁵⁷Holzhauer & Gellaerts 2011, p. 36.

echter ook uitzonderingen opgenomen wanneer de auteursrechthebbende (de wettelijke maker) niet de werkelijke maker van het werk is.⁵⁸ Dit blijkt o.a. uit de artikelen 4 tot en met 9 van de Auteurswet. Hierbij kan gedacht worden aan een werknemer die voor zijn werkgever een werk maakt (art. 7 Aw). Dit is van belang, omdat de maker van het werk ook de auteursrechten op het werk heeft.

§ 4.1.3. Uitsluitend recht en exploitatierecht

In het begin van art. 1 Aw wordt daarnaast gesproken over het “uitsluitend recht” van de maker. Het uitsluitend recht houdt eigenlijk twee rechten in, namelijk het recht om het werk openbaar te maken en te verveelvoudigen. Deze twee rechten vormen samen het exploitatierecht van de maker. Uit art. 1 Aw volgt ook dat de maker de enige is die deze rechten uit mag oefenen, hoewel ze op basis van art. 2 Aw overgedragen kunnen worden. Het openbaar maken van een werk wordt uitgelegd in art. 12 Aw en in het artikel zijn verschillende mogelijkheden van openbaar maken opgenomen. De artikelen 13 en 14 Aw bepalen wat onder verveelvoudigen moet worden verstaan.

§ 4.1.4. Bijzondere bepalingen betreffende computerprogramma's

In de artikelen 45h tot en met 45n zijn bepalingen betreffende computerprogramma's opgenomen. Zoals eerder is vermeld bevat art. 13 Aw wat onder verveelvoudigen verstaan wordt. Art. 45i Aw vult dat artikel aan met het laden, het in beeld brengen, de uitvoering, de transmissie of de opslag, voor zover voor deze handelingen het verveelvoudigen van dat werk noodzakelijk is. Noodzakelijke verveelvoudiging van een werk door een rechtmatige verkrijger wordt op basis van art. 45j Aw niet als een inbreuk op het auteursrecht gezien. Daarbij moet het wel gaan om verveelvoudiging van het werk die noodzakelijk is voor de uitvoering van het met dat werk beoogde gebruik.

Art. 45l Aw geeft de mogelijkheid om de werking van het werk waar te nemen, te bestuderen en te testen om op die manier de achterliggende ideeën en beginselen te verkrijgen. Met betrekking tot de broncode van een computerprogramma is vooral art. 45m Aw van belang, omdat daarin de bevoegdheid wordt gegeven om de codevorm te vertalen als dit noodzakelijk is om de informatie te verkrijgen die nodig is om de interoperabiliteit van een onafhankelijk vervaardigd computerprogramma met andere computerprogramma's tot stand te brengen. Dit artikel borduurt voort op art. 45l Aw. Het artikel geeft namelijk verdergaande bevoegdheden dan alleen het bestuderen. Tot slot bepaalt art. 45n AW dat de uitzonderingsbepalingen van artikelen 16b en 16c Aw niet van toepassing zijn op computerprogramma's.

§ 4.2. De rechten van de TU/e als werkgever en de werknemer

§ 4.2.1. Rechten van de werkgever

De maker van het werk krijgt het auteursrecht op het gemaakte werk en zijn werk wordt beschermd door het auteursrecht. Zoals eerder vermeld, bestaan op die bepaling echter uitzonderingen. In het kader van dit onderzoek is art. 7 Aw van belang. In dit artikel is namelijk bepaald dat de werkgever ook als maker van het werk kan worden aangemerkt. Het artikel geeft echter ook de mogelijkheid voor partijen om anders overeen te komen. Eerst zal ingegaan worden op de bepalingen van art. 7 Aw.

In art. 7 Aw gaat het over arbeid “in dienst van” een ander. Blijkens de Memorie van Toelichting uit 1912 is art. 7 Aw niet van toepassing op een werknemer die niet door middel van een arbeidsovereenkomst is gebonden aan zijn werkgever.⁵⁹ Naast de ar-

⁵⁸ Holzhauser & Gellaerts 2011, p. 40-41.

⁵⁹ Paapst 2010, p.9-10.

beidsovereenkomst, speelt ook het bepaaldheidvereiste een rol bij het auteursrecht van de werkgever.⁶⁰ In het geval dat de werknemer dus inderdaad een arbeidsovereenkomst heeft, zal aan het bepaaldheidvereiste getoetst moeten worden. Dit wordt gedaan aan de hand van drie stappen.⁶¹

1. Het bepaaldheidvereiste in brede zin

Bij zeer gedetailleerde taakomschrijvingen zal snel voldaan zijn aan het bepaaldheidvereiste, omdat dan het soort werk bepaald is en het is eenvoudig te beoordelen naar vakgebied en taakomschrijving. In dit geval zal de werkgever het auteursrecht en de exploitatierechten makkelijk kunnen verkrijgen op grond van art. 7 Aw.⁶² Bij een weinig gedetailleerde taakomschrijving zal minder snel voldaan zijn aan het vereiste, omdat het dan moeilijker te beoordelen is. Hierbij vallen werkzaamheden van de werknemer die niet uitdrukkelijk in opdracht van de werkgever zijn gedaan, buiten het bereik van art. 7 Aw omdat de werkzaamheden niet voldoende bepaald zijn.⁶³ Dit vereiste vindt volgens het Hof Den Bosch in de zaak Van Gunsteren/Lips⁶⁴ zijn grens in het specifieke vakgebied van de werknemer waarin hij in het kader van zijn arbeidsovereenkomst werkzaam is.

2. Het bepaaldheidvereiste in enge zin

Op het moment dat de taakomschrijving van de werknemer te algemeen beschreven is, bijvoorbeeld “het verrichten van alle voorkomende monteurwerkzaamheden”, is deze niet voldoende bepaald.⁶⁵ Valt het schrijven van bijvoorbeeld een stappenplan voor het verwisselen van een band voor beginnende monteurs dan ook onder deze taakomschrijving? Op het moment dat de werkgever de monteur uitdrukkelijk de opdracht hier toe heeft gegeven wel, maar is die opdracht niet gegeven, dan valt het niet onder de taakomschrijving en behoudt de werknemer het auteursrecht op het stappenplan.

3. Uitdrukkelijk gegeven opdracht door de werkgever en overige omstandigheden

Optie drie is van toepassing in het geval dat het bewuste werk buiten de taakomschrijving van de werknemer valt.⁶⁶ De vraag is of op dat moment voor het bewuste werk uitdrukkelijk de opdracht is gegeven door de werkgever en of de werknemer deze heeft geaccepteerd. In het geval de taakomschrijving van de voornoemde monteur alleen “sleutelwerkzaamheden” omvat, en hij schrijft in zijn eigen tijd een stappenplan, dan zal hij volgens Paapst zelf het auteursrecht hebben op zijn door hem geschreven stappenplan. Op het moment dat de werkgever de werknemer de uitdrukkelijke opdracht heeft gegeven tot het schrijven van het stappenplan, is zijn taakomschrijving aangevuld met de nieuwe opdracht, de werkgever heeft dan volgens Paapst de auteursrechten op dat werk. Een overige omstandigheid kan zijn dat de werknemer het logo van de garage op de titelpagina heeft gebruikt, dan is daarmee eens te meer aangegeven dat het werk onder het auteursrecht van de werkgever valt.

De werkgever moet dus in het kader van het bepaaldheidvereiste zorgen voor een voldoende duidelijke taakomschrijving en anders voor een duidelijk gegeven opdracht aan de werknemer, anders vervalt het auteursrecht van art. 7 Aw. Voor de TU/e betekent dit dat wanneer een werknemer onder een arbeidsovereenkomst werkt voor de TU/e en het ontwikkelen van software tot zijn duidelijk omschreven takenpakket behoort, de

⁶⁰ Paapst 2010, p. 32-34.

⁶¹ Paapst 2010, p. 60-63.

⁶² Paapst 2010, p. 60.

⁶³ Paapst 2010, p. 60.

⁶⁴ Paapst 2010, p. 61; Hof Den Bosch, 24 mei 1978, *BIE* 1985, 96.

⁶⁵ Paapst 2010, p. 62.

⁶⁶ Paapst 2010, p. 63.

TU/e daar dus als wettelijk maker van wordt beschouwd op grond van art. 7 Aw. Op basis van dat artikel heeft de TU/e als werkgever dan ook de auteursrechten op het werk. Het is daarom van belang dat de bepalingen van het bepaaldheidvereiste meegenomen worden, omdat de TU/e als werkgever haar auteursrechten niet heeft als daar niet aan is voldaan.

§ 4.2.2. Rechten van de werknemer

Prof. mr. G.A.I. Schuijt bepleit in zijn artikel *“Nogmaals artikel 7 Auteurswet en de wetenschappelijke werknemers”*⁶⁷ dat een werknemer van een universiteit wel valt onder de bepaling van art. 7 Aw. Hiervoor voert hij aan dat een wetenschapper in dienst is genomen om onderwijs te geven en de daarbij behorende werken te vervaardigen, oftewel een wetenschapper werkt gewoon onder een arbeidsovereenkomst. In die arbeidsovereenkomst is een taakomschrijving opgenomen en daar vloeien ook voor een wetenschapper bepaalde verplichtingen uit voort. Die verplichtingen kunnen in de huidige samenleving ook het doen van onderzoek bevatten. Een wetenschapper werkt dus onder een arbeidsovereenkomst en dus valt hij en het werk dat hij verricht onder art. 7 Aw. De bepaalde werken uit art. 7 Aw bestaan uit de resultaten die voortkomen uit zijn onderzoek, zoals een publicatie of een presentatie.

In het artikel komt daarnaast naar voren dat een wetenschapper wel academische vrijheid heeft, maar dat de aard van de arbeidsovereenkomst bepaalt in welke mate.⁶⁸ De arbeidsovereenkomst kan dus beperkend werken. Op het moment dat een medewerker aangenomen wordt om onderzoek te doen, wordt hij aangenomen om onderzoeksresultaten te behalen en deze te documenteren. In het kader van zijn arbeidsovereenkomst zijn de onderzoeksresultaten dus als bepaalde werken te kwalificeren. Professor Schuijt zegt daarbij in zijn artikel dat de wetenschapper in principe vrij is in zijn keuze welk onderzoek hij doet en wat hij daarover publiceert, als het achterliggende proces kwantitatief en kwalitatief maar goed is uitgevoerd. Stel dat deze werknemer echter werkt op een bepaald onderzoeksgebied, dan is zijn academische keuzevrijheid beperkt tot aan dat onderzoeksgebied gerelateerde onderwerpen.

Werknemer op de TU/e

In het kader van dit onderzoek wordt uitgegaan van een medewerker die voor honderd procent in dienst is van de TU/e. Een werknemer op de TU/e werkt onder de CAO Nederlandse Universiteiten⁶⁹ (hierna: de CAO), in deze CAO zijn ook enkele bepalingen opgenomen die betrekking hebben op het auteursrecht van de werknemer. In hoofdstuk 1, paragraaf 3 van de CAO zijn deze bepalingen opgenomen. Art. 1.22 van de CAO gaat over het behouden en overdragen van rechten van de werknemer aan de universiteit. Op het moment dat de werknemer een uitvinding doet die staat beschreven in art. 1.21, dient de werknemer al zijn rechten, tenzij hij persoonlijkheidsrechten heeft, op verzoek van de universiteit over te dragen aan de universiteit. De persoonlijkheidsrechten worden in paragraaf 4.2.3 verder uitgewerkt.

Wil een werknemer dan wel een werkgever echter gebonden zijn aan de CAO, dan moeten zij respectievelijk lid zijn van een werknemers- dan wel een werkgeversorganisatie. De Vereniging van Nederlandse Universiteiten (hierna: VSNU) is een werk-

⁶⁷ Schuijt 1999, p. 7 (eerder gepubliceerd in: Informatierecht/AMI 1999, p. 101-109); gevonden op: <<www.ivir.nl/jaarverslagen/1999/schuijt.html.>> Laatst geraadpleegd op: 04 januari 2012.

⁶⁸ Schuijt 1999, p. 9 (eerder gepubliceerd in: Informatierecht/AMI 1999, p. 101-109); gevonden op: <<www.ivir.nl/jaarverslagen/1999/schuijt.html.>> Laatst geraadpleegd op: 04 januari 2012..

⁶⁹ De huidige CAO loopt tot en met 31 december 2011 en stamt uit 2010; <<www.vsnul.nl/CAO/CAO-universiteiten.htm>> Laatst geraadpleegd op: 03 nov. 2011.

geversorganisatie en behartigt de belangen van de universiteiten.⁷⁰ De TU/e is aangesloten bij de VSNU, daarom is zij gebonden aan de CAO en moet deze dan ook toepassen. Doordat de TU/e gebonden is aan de CAO, zijn de werknemers ook aan deze CAO gebonden. Dit blijkt uit art. 14 Wet op de collectieve arbeidsovereenkomst.

Naast de CAO hanteert de TU/e zelf een eigen “Regeling octrooien en vindingen TU/e”.⁷¹ Deze regeling is op basis van art. 6 van toepassing op alle te ontwikkelen en ontwikkelde werken, kennis, knowhow en/of gegenereerde resultaten alsmede voor alle uitvindingen gedaan door wetenschappelijk personeel en studenten van de TU/e in het kader van hun werkzaamheden alsmede voor alle bij het project betrokken derden. Op basis van art. 8 sub c is de TU/e rechthebbende op de auteursrechten van haar werknemers, voor zover art. 7 Aw dit toelaat. Mocht de TU/e op grond van de Auteurswet geen rechthebbende zijn, dan geldt de bepaling van de dan geldende CAO. Tot slot verliest de werknemer bij overdracht van de auteursrechten niet zijn persoonlijkheidsrechten onder de “Regeling octrooien en vindingen TU/e”.

§ 4.2.3. Persoonlijkheidsrechten en de toekenning ervan

Uit de voorgaande paragraaf blijkt dat een werknemer persoonlijkheidsrechten kan hebben. Deze rechten staan in art. 25 Aw en het zijn de rechten die de maker van het werk behoudt, ook al heeft hij de auteursrechten overgedragen. De persoonlijkheidsrechten geven de persoonlijke band die een maker heeft met zijn werk weer.⁷²

In art. 25 lid 1 Aw zijn de volgende rechten opgenomen:

- a) Het recht op naamsvermelding.
- b) Het recht zich te verzetten tegen openbaarmaking onder een andere naamsvermelding of wijzigen in de benaming van het werk of de aanduiding van de maker.
- c) Het recht zich te verzetten tegen elke andere wijziging in het werk, tenzij dit onredelijk is.
- d) Het recht zich te verzetten tegen elke misvorming, verminking, of andere aantasting van het werk, die nadeel zou kunnen toebrengen aan de eer of de naam van de maker.

De persoonlijkheidsrechten kan de maker niet overdragen, maar hij kan wel afstand doen van het recht op naamsvermelding, het recht zich te verzetten tegen openbaarmaking onder een andere naam en van het recht zich te verzetten tegen elke andere wijziging in het werk. Dit blijkt uit art. 25 lid 3 Aw. Bij de rechten onder lid 1 sub b en c kan van de rechten afstand worden gedaan, voor zover ze betrekking hebben op de wijziging van het werk of wijzigingen in de benaming van het werk. Van het recht zich tegen de verminking van het werk te verzetten, kan de maker dus nooit afstand doen. Uit de rechten van de werkgever en de rechten van de werknemer blijkt niet duidelijk bij welke partij de persoonlijkheidsrechten van art. 25 Aw liggen. Volgens art. 7 Aw wordt de werkgever namelijk gezien als de maker van het werk, indien de werknemer bepaalde werken in dienst van de werkgever heeft gemaakt. Deze redenering volgend, zou de werkgever, i.c. de TU/e, dus op grond van art. 7 Aw ook de persoonlijkheidsrechten krijgen omdat de TU/e dan als maker van het werk wordt aangemerkt. Daarentegen zegt de CAO Nederlandse Universiteiten in art. 1.22 dat, indien en voor zover de werknemer andere dan persoonlijkheidsrechten heeft, hij deze op verzoek van de universi-

⁷⁰ <<www.vsnul.nl/CAO/CAO-universiteiten.htm>> Laatste geraadpleegd op: 02 nov. 2011.

⁷¹ <<w3.tue.nl/fileadmin/stu/regelingen/Regeling_octrooien_en_vindingen_TUE__NL__vastgesteld_4_september_2008.pdf>> Laatste geraadpleegd op: 03 januari 2012.

⁷² Holzhauser & Gellaerts 2011, p. 49.

teit over moet dragen. Dat zou betekenen dat volgens de CAO de werknemer de persoonlijkheidsrechten behoudt en de overige rechten overdraagt.

Nu uit paragraaf 4.2.2 blijkt dat de CAO geldt voor de TU/e en haar werknemers, blijft het de vraag of de bepaling in de CAO geldt met betrekking tot de persoonlijkheidsrechten, of toch de bepaling van art. 7 Aw. In art. 7 Aw staat dat die bepaling geldt, tenzij door partijen anders is overeengekomen. In de CAO is inderdaad anders overeengekomen. Deze overeenkomst houdt voor de TU/e i.c. in dat de persoonlijkheidsrechten bij de werknemer blijven liggen, maar dat de overige auteursrechten wel toekomen aan de TU/e.

Hoofdstuk 5

Wat zijn IPCA en DESCA contracten?

De TU/e werkt aan projecten die deels door de Europese Commissie gefinancierd worden en deels door het bedrijfsleven en kennisinstellingen. Deze projecten worden uitgevoerd onder bepaalde contracten, maar wat zijn deze contracten? Deze vraag wordt in dit hoofdstuk behandeld als inleiding op hoofdstuk 6 waar verder wordt ingegaan op de bepalingen van IPCA en DESCA.

§ 5.1. Achtergrond

De Europese Commissie (hierna: EC), financiert een deel van wetenschappelijke projecten en het overige deel wordt door het bedrijfsleven en de deelnemende kennisinstellingen gefinancierd.⁷³ De EC doet dit onder het Zevende Kaderprogramma voor Onderzoek, Technologische Ontwikkeling en Demonstratieactiviteiten (hierna: KP7). Het KP7 is opgericht om te voldoen aan de Lissabon strategie van de Europese Unie om de *“meest dynamische competitieve kennis gebaseerde economie”* van de wereld te worden.⁷⁴

Het KP7 is onderverdeeld in vijf programma's. Het grootste en voor de TU/e belangrijkste programma is het samenwerkingsprogramma. Het doel van het programma is samenwerking tussen Europese landen te bevorderen. Dit wil de EC bereiken door gebruik te maken van een samenwerkingsverband (hierna: consortium) dat bestaat uit meerdere nationaliteiten uit zowel de industriële als de academische wereld.⁷⁵

Het samenwerkingsprogramma bestaat uit tien thema's. Informatie- en communicatietechnologieën (hierna ICT) is er daar één van. In het kader van dit onderzoek is het onderzoeksgebied ICT vooral van belang, omdat hier onderzoek wordt gedaan naar software en het ontwikkelen ervan.⁷⁶ Per thema wordt door de EC jaarlijks een “werkprogramma” gepubliceerd. In deze werkprogramma's is een probleem opgenomen waar de EC specifiek een oplossing voor zoekt. Door middel van een “call” wordt een oproep gedaan om onderzoeksvoorstellen in te dienen die voldoen aan de onderzoeksvraag. Wanneer een call wordt gepubliceerd, kan daar op ingeschreven worden. Dit wordt gedaan door het opstellen van een onderzoeksvoorstel. In dat onderzoeksvoorstel moet onder andere worden opgenomen wat gedacht wordt het uiteindelijke resultaat te zijn.⁷⁷ Voordat het onderzoeksvoorstel echter opgesteld kan worden, moeten eerst geschikte partners bij elkaar gezocht worden omdat het om het samenwerkingsprogramma gaat. Hierbij is het vooral van belang dat partners bij elkaar gezocht worden, die elkaar aan kunnen vullen. Wanneer de partners van het consortium bij elkaar gezocht zijn, stellen zij gezamenlijk het onderzoekvoorstel op, dat door de coördinator namens het consortium wordt ingediend bij de EC.⁷⁸ Binnen het consortium speelt de coördinator een belangrijke rol, omdat hij gedurende de hele onderzoeksperiode het enige aanspreekpunt vormt voor de EC. Deze rol begint feitelijk bij het indienen van het onderzoekvoorstel.⁷⁹

⁷³ <<www.agentschapnl.nl/sites/default/files/bijlagen/Nederland_in_KP7_2011.pdf>> p. 13; Laatst geraadpleegd op: 08 november 2011.

⁷⁴ <<cordis.europa.eu/fp7/understand_en.html>> Laatst geraadpleegd op: 03 november 2011.

⁷⁵ <<www.agentschapnl.nl/sites/default/files/bijlagen/KP7%20in%207%20stappen.pdf>> p. 19; Laatst geraadpleegd op: 03 november 2011.

⁷⁶ <<www.antwoordvoorbedrijven.nl/subsidie/kp7-cooperation-ict>> Laatst geraadpleegd op: 08 november 2011.

⁷⁷ <<www.agentschapnl.nl/sites/default/files/bijlagen/KP7%20in%207%20stappen.pdf>> p. 29; Laatst geraadpleegd op: 15 november 2011.

⁷⁸ <<www.agentschapnl.nl/sites/default/files/bijlagen/KP7%20in%207%20stappen.pdf>> p. 45; Laatst geraadpleegd op: 15 november 2011.

⁷⁹ <<www.agentschapnl.nl/sites/default/files/bijlagen/KP7%20in%207%20stappen.pdf>> p. 49; Laatst geraadpleegd op: 03 november 2011.

Op het moment dat het onderzoeksvoorstel en de financiering is goedgekeurd door de EC, starten de onderhandelingen tussen de coördinator en de EC om de Grant Agreement (hierna: GA) op te stellen. De coördinator sluit namens de andere partijen in het consortium de GA met de EC.⁸⁰ De GA bindt de overige partijen dan ook indirect. Naast de GA, kan ook een Consortium Agreement (hierna: CA) worden opgesteld tussen de coördinator en de overige partijen. Bij grote projecten is een CA verplicht door de EC.⁸¹ De inhoud en het belang van de GA en CA worden in respectievelijk paragraaf 5.2 en paragraaf 5.3 verder uitgelegd.

§ 5.2. Grant Agreement

Zoals in paragraaf 5.1 is aangegeven, sluit de coördinator namens de deelnemende partijen van het consortium de GA met de EC. Bij de GA worden verschillende bijlagen toegevoegd. Wanneer zij zijn toegevoegd aan de GA, vormen zij een integraal deel van de GA. Dit blijkt uit de tekst van de GA. Deze bijlagen worden “annex” genoemd. De belangrijkste bijlagen zijn annex I en annex II. Annex I bestaat uit de werksomschrijving (description of work), ofwel het onderzoeksvoorstel. In dit onderzoeksvoorstel zijn verschillende afspraken opgenomen, zoals de managementstructuur en bepalingen over wat partijen mogen doen met de resultaten. Daarnaast wordt in het onderzoeksvoorstel opgenomen wat de verwachte oplossing is voor het probleem, welke technologieën daarvoor zullen worden ingezet, hoe het project wordt uitgevoerd en wie welk onderdeel van het onderzoek gaat uitvoeren. Annex II bestaat uit de algemene voorwaarden (general conditions) die de EC hanteert.

In paragraaf 5.1 is ook aangegeven dat de coördinator een belangrijke rol speelt die begint bij het sluiten van de GA met de EC. In art. 1 van de GA zijn namelijk de rechten en plichten tussen de coördinator en de EC opgenomen. Een plicht van de coördinator is dat hij ervoor zorgt dat alle leden van het consortium, door middel van een formulier, verklaren akkoord te gaan met de rechten en plichten van de GA. Door deze verplichting zijn de andere partijen er ook aan gebonden. De GA bindt de partijen dus indirect, doordat de coördinator een overeenkomst aangaat met de EC. Tussen partijen onderling is met de GA niets geregeld. Door het aangaan van een CA zijn de partijen alleen indirect gebonden aan de afspraken die in het onderzoeksvoorstel zijn opgenomen en de algemene voorwaarden van de GA. In Annex II worden op sommige plaatsen mogelijkheden geboden voor partijen om ervan af te wijken of aanvullende voorwaarden te stellen in de CA. Daar waar deze mogelijkheid niet wordt geboden, mag ook niet afgeweken worden van de tekst.

§ 5.3. Consortium Agreement

Uit paragraaf 5.1 blijkt dat de EC een CA verplicht stelt bij grote consortia, maar ook bij kleine consortia is het raadzaam een CA op te stellen. In een CA worden namelijk de afspraken tussen de leden onderling opgesteld, waar alle partijen zich aan moeten houden. In het samenwerkingsprogramma zijn de partijen afhankelijk van elkaar. Het is dus in ieders belang dat onderling duidelijke afspraken worden gemaakt en dat de rechten en plichten van de leden en de coördinator duidelijk worden opgesteld. Het consortium moet wel handelen binnen de kaders van de GA. De afspraken van de CA moeten daarom altijd in overeenstemming zijn met de GA en haar bijlagen, tenzij uitdrukkelijk is aangegeven dat daar van af mag worden geweken. Voor alle partijen is

⁸⁰ <<www.admin.cam.ac.uk/offices/research/documents/ec/FP7_Coordinator_Information.pdf>>

p. 5, 6 en 10; Laatst geraadpleegd op: 09 november 2011.

⁸¹ <<www.agentschapnl.nl/sites/default/files/bijlagen/KP7%20in%207%20stappen.pdf>> p. 51; Laatst geraadpleegd op: 09 november 2011.

een CA dus van belang, omdat zij dan weten wat van hen verwacht wordt en wat zij van de andere leden mogen verwachten.

De CA bevat in ieder geval de bepalingen die gaan over de bestuurlijke organisatie van het projectmanagement zoals in Annex I is opgenomen, over hoe het subsidiegeld verdeeld moet worden en het bevat bepalingen die gaan over het intellectueel eigendomsrecht.⁸² De GA geeft dus alleen de mogelijkheid, dan wel verplichting tot het opstellen van een CA. In de verdere opstelling van de bepalingen voor de CA zijn de partijen vrij, zolang deze bepalingen passen in het kader dat de EC geschetst heeft met de GA en de Annex II en de afspraken die gemaakt zijn in het projectplan dat is opgenomen in Annex I. De IPCA en DESCA contracten zijn twee modellen van een CA waarmee de TU/e regelmatig werkt in de Europese KP7 projecten. IPCA staat voor “*Integrated Projects’ Consortium Agreement*” en DESCA staat voor “*Development of a Simplified Consortium Agreement*”.

§ 5.3.1. IPCA

IPCA is oorspronkelijk opgesteld vanuit de European Information & Communications Technology Industry Association (hierna: EICTA).⁸³ DIGITALEUROPE is op dit moment de overkoepelende organisatie achter IPCA. DIGITALEUROPE is het industrieel orgaan dat de Europese digitale technologische industrie vertegenwoordigt.⁸⁴ Het ledenbestand bestaat uit een grote verscheidenheid aan grote bedrijven, zoals Apple, Nokia, Samsung, Siemens, Philips en Xerox.⁸⁵ Daarnaast zijn er ook nationale brancheverenigingen bij aangesloten.⁸⁶ Voor Nederland zijn dat FIAR CE⁸⁷ en ICT-Office⁸⁸. IPCA is opgesteld vanuit het oogpunt van de bedrijven. De bepalingen van IPCA waarborgen dus met name de belangen van de bedrijven, die deelnemen aan een KP7 project. De laatste versie van IPCA is te vinden op de website van DIGITALEUROPE door in het zoekscherm “consortium agreement” in te voeren.⁸⁹

IPCA is een model CA. Dat betekent dat op het moment dat alle partijen overeenkomen IPCA te gebruiken, ze af kunnen wijken van de bepalingen. Het is namelijk geen standaard overeenkomst, het vormt een basis van waaruit partijen verder kunnen onderhandelen. Wanneer partijen van mening zijn dat bepalingen toegevoegd moeten worden of dat bestaande bepalingen aangepast moeten worden, bestaat die mogelijkheid omdat het een model overeenkomst is. Op deze manier kan de IPCA dus per project aangepast worden, zodat de afspraken zo goed mogelijk aansluiten bij de afspraken uit het onderzoeksvoorstel in annex I en het project zelf. Dit neemt echter niet weg dat deze bepalingen moeten passen binnen het kader van de GA en annex II.

⁸² <<www.agentschapnl.nl/sites/default/files/bijlagen/KP7%20in%207%20stappen.pdf>> p. 51;

Laatst geraadpleegd op: 03 november 2011.

⁸³ <<www.bitkom.org/en/international/44393.aspx>> Laatst geraadpleegd op: 09 november 2011.

⁸⁴ <<www.digitaleurope.org/index.php?id=242&id_article=303>>

Laatst geraadpleegd op: 09 november 2011.

⁸⁵ <<www.digitaleurope.org/index.php?id=30>> Laatst geraadpleegd op: 09 november 2011.

⁸⁶ <<www.digitaleurope.org/index.php?id=28>> Laatst geraadpleegd op: 09 november 2011.

⁸⁷ “De “Vereniging van Fabrikanten, Importeurs en Agenten op Radiogebied”, kortweg FIAR, is de enige branchevereniging van leveranciers op het gebied van consumenten elektronica in Nederland en is opgericht in 1929. FIAR behartigt de collectieve belangen van de leden ten opzichte van overheid en politiek, consumentenorganisaties, pers en publieke opinie. In 2010 zijn 49 bedrijven lid en zij vertegenwoordigen gezamenlijk het overgrote deel van de markt.” <<www.fiar.nl>> Laatst geraadpleegd op: 20 december 2011.

⁸⁸ “ICT-Office is de branchevereniging van 550 IT-, telecom-, internet- en officebedrijven in Nederland. Met een achterban die bijna € 30 miljard omzet en meer dan 250.000 medewerkers telt, is ICT-Office dé belangenbehartiger en vertegenwoordiger van de Nederlandse ICT- en officesector.”

<<www.ictoffice.nl/index.shtml?id=7166>> Laatst geraadpleegd op: 20 december 2011.

⁸⁹ <<www.digitaleurope.org>> Laatst geraadpleegd op: 10 november 2011.

§ 5.3.2. DESCA

DESCA is opgesteld door verschillende organisaties en wordt ook door deze organisaties ondersteund.⁹⁰ Dit wordt ook wel de DESCA Core Group genoemd. Het gaat hierbij vooral om kennisinstellingen door heel Europa. Het doel van DESCA was een objectief CA model te vormen voor KP7 projecten. Naast de Core Group hebben nog een groot aantal andere organisaties meegewerkt aan de ontwikkeling van DESCA.⁹¹

DESCA is volgens de website een simpele maar uitgebreide model CA, ontdaan van al het onnodig ingewikkelde taalgebruik en inhoud, dat een betrouwbaar referentiekader biedt voor projectconsortia.⁹² DESCA kent een grote flexibiliteit en vele mogelijkheden. Daarbij is rekening gehouden met de kerntekst van de GA, alle toe te voegen clausules en modules zijn dan ook in overeenstemming met de kerntekst van de GA. DESCA is een CA dat speciaal is opgesteld voor de samenwerkingsprojecten onder het KP7.⁹³ In tegenstelling tot IPCA, is DESCA opgesteld vanuit het oogpunt van Europese kennisinstellingen en onderzoeksinstellingen. De laatste versie is te vinden op de website.⁹⁴

Net als IPCA, is ook DESCA een model van een CA. Van de bepalingen van DESCA kan dus ook worden afgeweken in het geval een van de partijen dit wenst. IPCA vormt net als DESCA een basis overeenkomst, van waaruit partijen verder kunnen onderhandelen. De hiervoor genoemde mogelijkheden zijn ervoor om te zorgen dat DESCA zo goed mogelijk aansluit op het project en de afspraken die in het onderzoeksvoorstel zijn gemaakt. Dit neemt echter, zoals eerder gezegd, niet weg dat deze bepalingen moeten passen binnen het kader van de GA en annex II.

⁹⁰ <<www.desca-fp7.eu/about-desca/organisations-supporting-desca/>>

Laatst geraadpleegd op: 09 november 2011.

⁹¹ <<www.desca-fp7.eu/about-desca/organisations-supporting-desca/>>

Laatst geraadpleegd op: 09 november 2011.

⁹² <<www.desca-fp7.eu/about-desca/what-is-desca/>> Laatst geraadpleegd op: 09 november 2011.

⁹³ <<www.desca-fp7.eu/latest-version-of-desca/desca-30/>> Laatst geraadpleegd op: 04 november 2011.

⁹⁴ <<www.desca-fp7.eu/latest-version-of-desca/desca-30/>> Laatst geraadpleegd op: 09 november 2011.

Hoofdstuk 6

Welke bepalingen zijn in IPCA en DESCA opgenomen die van belang zijn met betrekking tot software?

In het vorige hoofdstuk is beschreven wat de achtergrond is van het Europese subsidieprogramma KP7. Daarbij is gebleken dat wanneer grote projecten worden opgestart, de deelnemende partijen een consortium agreement (CA) op moeten stellen. IPCA en DESCA zijn genoemd als modellen van een CA en deze twee modellen worden veel gebruikt door de TU/e. In dit hoofdstuk wordt dieper ingegaan op de bepalingen die in de model overeenkomst van IPCA en DESCA zijn opgenomen.

§ 6.1. Structuur IPCA en DESCA

IPCA en DESCA hebben ieder hun eigen structuur en opbouw. Voor het overzicht in dit hoofdstuk zijn daarom de drie belangrijkste onderwerpen van IPCA en DESCA geselecteerd. Per onderwerp komen de betreffende artikelen van zowel IPCA als DESCA aan bod. Deze artikelen geven de uitgangspunten weer van IPCA en DESCA, zij vertegenwoordigen expliciet niet het standpunt van de TU/e.

In IPCA en DESCA worden de begrippen Background⁹⁵ en Foreground⁹⁶ veelvuldig gebruikt, de definities van deze begrippen worden ontleend aan de GA annex II. In de definitie van de GA annex II wordt bij Foreground geen onderscheid gemaakt tussen software als resultaat of "harde" resultaten, maar zij geeft wel aan dat auteursrecht gerelateerde rechten ook onder deze definitie vallen. Software valt, zoals blijkt uit hoofdstuk 4, naar Nederlands recht onder het auteursrecht en wordt dus op deze manier ook onder Foreground verstaan.

§ 6.2. Belangrijke bepalingen IPCA en DESCA

In het kader van dit onderzoek wordt de aandacht gelegd op de bepalingen van IPCA en DESCA die betrekking hebben op de eigendom van Foreground, de gebruiksrechten op de Foreground en specifieke software bepalingen. Als eerste zal ingegaan worden op het eigendom (ownership), daarna komen de gebruiksrechten (Access Rights) aan bod en de software bepalingen sluiten deze paragraaf af. Belangrijk hierbij is dat de bepalingen slechts uitgangspunten zijn. Alle partijen kunnen over deze bepalingen onderhandelen en er dus van afwijken, IPCA en DESCA dienen slechts als een model.

§ 6.2.1. Ownership

Ownership heeft betrekking op het eigendom van de gegenereerde Foreground. Meerdere partijen kunnen Foreground hebben gegenereerd aangezien het een samenwerkingsverband is, maar dat neemt niet weg dat ook één enkele partij Foreground gegenereerd kan hebben. Gezamenlijk gegenereerde Foreground wordt Jointly owned Foreground genoemd (hierna: JoF), door een enkele partij gegenereerde Foreground wordt Solely owned Foreground genoemd (hierna: SoF).

IPCA gaat in art. 4.1 in op het ownership. In art. 4.1.1 gaat zij er vanuit dat de partij die het werk heeft uitgevoerd of de partij namens wie het werk is uitgevoerd, ook de eigenaar is van Foreground. Partij is enkelvoud, dus het gaat hier om SoF. Art. 4.1.2 heeft betrekking op JoF. Onder IPCA wordt JoF gegenereerd indien twee of meer partijen

⁹⁵ "background" means information which is held by *beneficiaries* prior to their accession to this agreement, as well as copyrights or other intellectual property rights pertaining to such information, the application for which has been filed before their accession to this agreement, and which is needed for carrying out the *project* or for using *Foreground*; GA annex II, p. 2.

⁹⁶ "Foreground" means the results, including information, whether or not they can be protected, which are generated under the *project*. Such results include rights related to copyright; design rights; patent rights; plant variety rights; or similar forms of protection; GA annex II, p. 2.

werk verricht hebben voor het project waarbij Foreground is gegenereerd die niet meer is te scheiden.

DESCA regelt in art. 8.1 het ownership. DESCA verwijst naar de artikelen II.26-II.29 annex II GA. De bepalingen van DESCA dienen als aanvulling op deze artikelen. Art. II.26 lid 1 annex II GA geeft in de kern dezelfde definitie als die in IPCA wordt gebruikt.

§ 6.2.2. Access Rights

Access Rights⁹⁷ zijn de gebruiksrechten (ook wel toegangsrechten genoemd) die een partij kan hebben op Foreground en in bepaalde gevallen ook op Background. Vooropgesteld staat, dat alleen de partij die eigenaar is van Foreground de Access Rights kan verstrekken. Op het moment dat er sprake is van JoF, hebben alle partijen die daaraan hebben meegewerkt als gevolg van de JoF Access Rights. De bepalingen die betrekking hebben op de Access Rights bij JoF, zijn voor het merendeel ook opgenomen in de bepalingen over JoF. Pas op het moment dat er sprake is van SoF en een andere partij wil hier gebruik van maken, zal deze gebruik maken van de bepalingen omtrent Access Rights.

IPCA zegt in art. 4.1.2.2 dat de partijen die JoF hebben, ook de gebruiksrechten hebben van de gezamenlijke Foreground. Deze rechten houden o.a. in dat partijen Foreground en resulterende patenten mogen gebruiken, dat zij het recht hebben sublicenties te verstrekken op de JoF, zonder toestemming te hoeven vragen aan de andere partijen. Iedere gezamenlijk eigenaar van enige intellectueel eigendomsrechten mag daarnaast een inbreukprocedure starten, maar alleen met toestemming van de andere eigenaren. Deze toestemming mag alleen onthouden worden, indien de andere gezamenlijk eigenaar aan kan tonen dat de voorgenomen inbreukprocedure schadelijk zou zijn voor haar commerciële belangen.

De rechten van SoF regelt IPCA in afdeling 4.2. In art. 4.2.1 komt naar voren dat, indien Fore- of Background nodig is, de Access Rights verstrekt moeten worden door de betreffende partij. Alle gebruiksrechten op Fore-, Back- en Sideground⁹⁸ die nodig zijn voor de uitvoering van het project worden geacht te zijn verleend door alle partijen op het moment dat de GA van kracht wordt. De gebruiksrechten voor het gebruik van de Foreground worden in art. 4.2.4 ook geacht te zijn verleend door alle partijen voor de levensduur van de Foreground, op het moment dat de GA van kracht wordt. Back- en Sideground die nodig zijn voor het gebruik van Foreground, zal op basis van art. 4.2.4 onder eerlijke en redelijke voorwaarden verstrekt worden. Onder sub a t/m d staan de bepalingen waaraan deze voorwaarden zijn onderworpen.

DESCA heeft met betrekking tot JoF ook een aparte regeling voor de Access Rights. In art. 8.1 wordt de eigendom van JoF geregeld, maar daar is ook in geregeld dat de partijen die de JoF hebben, ook de gebruiksrechten hebben. Deze rechten houden o.a. in dat iedere partij de Foreground mag gebruiken en dat zij niet-exclusieve licenties mogen verlenen.

DESCA heeft de Access Rights geregeld in afdeling 9. Art. 9.1 geeft aan dat zij op verschillende manieren verleend kunnen worden. Partijen kunnen ervoor kiezen de Background in een positieve of negatieve lijst op te nemen en eventueel in beide. De positieve lijst houdt in dat op de Background die op deze lijst staat, wel Access Rights ver-

⁹⁷ "access rights" means licences and user rights to *foreground* or *background*; art. II.1. GA annex II.

⁹⁸ Sideground means information other than Foreground developed or otherwise acquired by a Party after entering into the GA, as well as copyright or other IPRs pertaining to such information; *IPCA Template*, p. 8.

leend mogen worden. In bijlage 1 van DESCA is deze lijst opgenomen. De negatieve lijst houdt in dat op de Background die daarin is opgenomen, expliciet géén Access Rights verleend mogen worden. In bijlage 2 van DESCA is deze lijst opgenomen. Alleen op Background die is opgenomen in de negatieve lijst mogen dus geen Access Rights worden verleend. Al de overige Background is dus wel vatbaar voor Access Rights. Partijen kunnen ook kiezen om Background in beide lijsten op te nemen. Door deze twee lijsten met elkaar te combineren, wordt duidelijkheid geschapen voor alle partijen. In de positieve lijst kunnen de partijen aangeven welke Background zij in ieder geval beschikbaar stellen en uit de negatieve lijst blijkt dan welke Background zij in ieder geval uitsluiten.

Art. 9.4 DESCA heeft betrekking op Access Rights met betrekking tot het gebruik van Foreground. In art. 9.4.1 kunnen partijen deze rechten verlenen onder eerlijke en redelijke voorwaarden, indien deze rechten nodig zijn voor het gebruik van de eigen Foreground, inclusief voor derden onderzoek. Voor interne onderzoeksactiviteiten zullen zij verleend worden op een royaltyvrije basis. Partijen kunnen er echter ook voor kiezen de Access Rights te verlenen wanneer zij nodig zijn voor het gebruik van eigen Foreground van een andere partij. Art. 9.4.2 geeft aan dat Access Rights tot Background onder eerlijke en redelijke voorwaarden verleend mogen worden, indien dit nodig is voor het gebruik van de eigen Foreground van een partij.

§ 6.2.3 Software bepalingen

Zowel in IPCA als in DESCA zijn bepalingen opgenomen die specifiek van toepassing zijn op Access Rights met betrekking software in het project.

IPCA heeft in art. 4.2.7 de bepalingen die specifiek van toepassing zijn op software opgenomen. In de algemene principes is opgenomen dat alle bepalingen in de GA en IPCA die betrekking hebben op Access Rights van toepassing zijn op software, maar in het geval van tegenstrijdigheid zal art. 4.2.7 van toepassing zijn. Tenzij anders vermeld in art. 4.2.7, zijn partijen niet verplicht Access Rights op de broncode te leveren. Daar waar echter Access Rights zijn verleend op software die Foreground is, zullen deze Access Rights in de vorm van broncode toegang of gelimiteerde broncode toegang⁹⁹ verleend worden. Voor zowel Back- als Sideground software zullen alle Access Rights verleend worden in de vorm van gelimiteerde broncode toegang. In bijlage 6 van IPCA kunnen partijen echter een lijst van software opnemen dat Back- of Sideground is, waar zij bij het verlenen van Access Rights, ook toegang tot de broncode voor gebruik willen geven.

Art. 4.2.7.2 IPCA geeft aan dat de Access Rights voor objectcode of Application Programming Interface⁹⁹ (hierna: API) enkele wereldwijde rechten inhouden, tenzij de verlenende en ontvangende partijen schriftelijk anders zijn overeengekomen. Bij deze rechten kan gedacht worden aan de code gebruiken voor onderzoek, het creëren van een dienst met deze code, het distribueren, of het verkopen of vermarkten van deze code of API. Op het moment dat een partij toegang heeft tot de broncode voor gebruik van Foreground, houden de Access Rights een wereldwijd recht in om de broncode te kopiëren, te gebruiken en aan te passen, indien dit nodig is om de verleende Access Rights op de objectcode te ondersteunen. De verlenende en ontvangende partij kun-

⁹⁹ **Limited Source Code Access** means: (a) access to Object Code; or, where normal use of such Object Code requires an API, access to such Object Code and such API; or (b), if (a) is not available, access to Source Code; *IPCA Template*, art. 1.2, p. 8.

Application Programming Interface or **API** means the application programming interface materials and related documentation containing all data and information to allow skilled Software developers to create Software interfaces that interface or interact with other specified Software; *IPCA Template*, art. 1.2, p. 6.

nen onderling echter schriftelijk ook anders overeenkomen. De partij met de Access Rights zal deze broncode niet sublicentiëren of geheel of gedeeltelijk beschikbaar maken aan derden, tenzij ook hier de partijen schriftelijk anders overeenkomen.

IPCA heeft tot slot nog een belangrijk artikel. Het gaat hierbij om art. 4.2.7.3; dit artikel heeft specifiek betrekking op OSS. In dit artikel zijn verschillende bepalingen opgenomen over hoe met OSS omgegaan moet worden in het project. De partijen erkennen dat het gebruik van OSS voordelen met zich mee kan brengen om het gebruik van de Foreground te promoten en voor het verspreiden van de resulterende Foreground, maar dat het ook beperkend kan werken door de werking van bepaalde licentie voorwaarden, zogenaamde Controlled Licence Terms¹⁰⁰ (hierna: CLT). Tenzij alle partijen unaniem schriftelijk hebben ingestemd met het inbrengen of het gebruiken van Fore-, Back- en Sideground onder die CLT, onthouden de partijen zich hiervan. De partij die een dergelijke toestemming zoekt, zal schriftelijk een verzoek daartoe indienen, waarin zij alle benodigde informatie weergeeft zodat de overige partijen een goede afweging kunnen maken. De toestemming die de partijen geven geldt alleen binnen de strekking van de betreffende licentie voorwaarden en het uitdrukkelijk overeengekomen gebruik. Op het moment dat de Access Rights aangetast of anderszins beïnvloed zijn door de CLT, zijn de andere partijen niet verplicht deze Access Rights te accepteren. Iedere partij die namens deze CA of de GA het recht heeft Access Rights toegekend te krijgen, heeft daarom ook het recht deze toegekend te krijgen onder voorwaarden die geen CLT zijn en die daar ook niet door beïnvloed of aangetast zijn. De verleende Access Rights zullen niet het recht inhouden Fore-, Side- of Background te sublicentiëren (daarbij ook niet gesublicenseerd onder CLT), tenzij dit uitdrukkelijk schriftelijk zo is overeengekomen door de partij die de Access Rights verleend. Het kan ook zo zijn dat deze toestemming impliciet is gegeven bij de toestemming van het gebruik dan wel introductie van deze Fore-, Side- of Background.

DESCA heeft een aparte afdeling met speciale software bepalingen. Het gaat hierbij om afdeling 9.8. Deze afdeling wordt pas toegepast in het geval software de kern vormt van het onderzoek, zo blijkt uit het voorwoord van DESCa. Indien deze afdeling van toepassing is, wordt het oorspronkelijke artikel vervangen door deze afdeling. In art. 9.8.1 worden aanvullende, software gerelateerde definities gegeven. Net als in IPCA, wordt in DESCa ook gesproken over CLT. In de DESCa versie met toelichtingen, staan enkele voorbeelden van deze "gecontroleerde" licenties opgenomen. De GPL, LGPL, en de Mozilla Public License worden als voorbeeld genoemd. DESCa hanteert dezelfde definitie als IPCA uit GA annex II.

Art. 9.8.2 DESCa verklaart alle bepalingen van paragraaf 9 van toepassing op de bepalingen over software, voor zover afdeling 9.8 deze bepalingen niet wijzigt. Daarnaast zegt het artikel dat met het verkrijgen van de Access Rights niet automatisch de bron- of objectcode wordt meegeleverd. Deze is alleen te verkrijgen via de partij die de Access Rights verleend. Tot slot zegt het artikel dat als er gebruik wordt gemaakt van

¹⁰⁰ **Controlled Licence Terms** means terms in any licence that require that the use, copying, modification and/or distribution of Software or another copyright work ("**Work**") and/or of any copyright work that is a modified version of or is a derivative work of such Work (in each case, "**Derivative Work**") be subject, in whole or in part, to one or more of the following:

(a) (where the Work or Derivative Work is Software) that the Source Code be made available as of right to any third party on request, whether royalty-free or not;
(b) that permission to create modified versions or derivative works of the Work or Derivative Work be granted to any third party;
(c) that a royalty-free licence relating to the Work or Derivative Work be granted to any third party.
For the avoidance of doubt, terms in any licence that merely permit (but do not require any of) these things are not Controlled Licence Terms.

intellectueel eigendom (inclusief, maar niet beperkt tot software) onder CLT gedurende het project, de toestemming van de General Assembly¹⁰¹ vereist is. De reden hiervoor ligt in het feit dat het mogelijke gebruik van open source software een grote impact kan hebben op het mogelijke gebruik van de resultaten.

Art. 9.8.3 DESCA geeft aan wat de Access Rights inhouden voor software:

- toegang tot de objectcode;
- indien normaal gebruik van die objectcode API behoeft, toegang daartoe; en
- als een partij aan kan tonen dat zij haar werk niet kan doen zonder toegang tot de broncode, wordt de toegang tot de broncode verleend voor zover dit noodzakelijk is.

Art. 9.8.4.1.1 DESCA geeft aan dat de partij die Access Rights heeft op Foreground, de objectcode en de API ongelimiteerd mag kopiëren, verspreiden, beschikbaar mag maken, mag verkopen en te koop mag aanbieden. Op het moment dat diensten van een derde worden gebruikt, moeten de betrokken partijen dit samen overleggen zoals beschreven staat in artikel 9.2 DESCA. De verlener van de Access Rights kan op basis van art. 9.8.4.1.2 aan de eindgebruiker een sublicentie verlenen op de objectcode van Foreground, voor zover dit nodig is voor normaal gebruik of toepassing ervan. Art. 9.8.4.1.3 gaat over Access Rights op Background. In het geval een partij Access Rights heeft voor de objectcode en/of de API die Background is, mag zij daar geen sublicentie op verlenen. Partijen mogen daar echter onderling wel over onderhandelen.

Art. 9.8.4.2 DESCA tot slot gaat over de broncode. Wanneer een partij Access Rights van broncode heeft gekregen, die Foreground is voor gebruik, mag zij de broncode, voor zover dit nodig is voor het gebruik van de eigen Foreground, aanpassen voor onderzoek, het creëren/vermarkten van een product/proces met de broncode en een dienst creëren of leveren op basis van art. 9.8.4.2.1. Op de broncode mag volgens art. 9.8.4.2.2 een sublicentie verleend worden, maar alleen met als doel van het aanpassen, corrigeren, onderhouden en/of ondersteunen van de software. Verdere sublicensering van de software is uitdrukkelijk uitgesloten. Sublicensering met betrekking tot de Background is op basis van art. 9.8.4.2.3 ook uitdrukkelijk verboden, tenzij anders overeengekomen wordt door de partijen onderling. Art. 9.8.4.2.1 is een belangrijk artikel, omdat hiermee aangegeven wordt dat de broncode van de Foreground uit het project gebruikt mag worden voor eigen doeleinden, in ieder geval dat er diensten mee geleverd mogen worden.

§ 6.3. Wat houden deze bepalingen in voor (de doeleinden van) de TU/e?

In de voorgaande paragrafen zijn de bepalingen van de IPCA en DESCA die belangrijk zijn voor dit onderzoek uiteengezet. Uit het voorgaande hoofdstuk is gebleken dat het raadzaam is een CA op te stellen tussen de leden van het betreffende consortium, dit geldt dus ook voor de TU/e. Op het moment dat de TU/e een Europees project aangaat, is met een CA voor alle partijen duidelijk waar ze aan toe zijn. IPCA en DESCA geven de partijen handvaten, het zijn voorbeeld overeenkomsten. De bepalingen die in het vorige hoofdstuk behandeld zijn, zijn dus niet bindend. Zoals in hoofdstuk 5 ook is aangegeven, kunnen partijen hiervan afwijken, zolang ze binnen het kader van de GA blijven.

¹⁰¹ In het consortium zijn alle partijen vertegenwoordigd in een General Assembly. De leden van de General Assembly nemen namens de partij die zij vertegenwoordigen beslissingen en hebben bepaalde taken. (vgl. paragraaf 6, artikel 6.3.1 e.v. DESCA)

Hoofdstuk 7

Zijn er tegenstrijdigheden tussen de licenties die van belang zijn voor de TU/e en de bepalingen van de IPCA en DESCA contracten?

In de hoofdstukken 2 en 3 is uitgelegd wat software is, wat OSS is, welke open source software licenties er zijn en wat deze inhouden voor de TU/e. In hoofdstuk 5 is uitgelegd dat de TU/e aan Europese projecten deelneemt en dat deze projecten uitgevoerd kunnen worden onder een IPCA of DESCA contract. De belangrijkste bepalingen van deze contracten zijn in hoofdstuk 6 aan de orde gekomen. In dit hoofdstuk worden de open source software licenties en de IPCA en DESCA modellen naast elkaar gelegd en met elkaar vergeleken.

§ 7.1. Een vergelijking tussen de open source software licenties en IPCA en DESCA

In het hieronderstaande schema zijn de belangrijkste artikelen van de open source software licenties die zijn behandeld in hoofdstuk 3 vergeleken met de Access Rights en software bepalingen van IPCA en DESCA. Zowel IPCA als DESCA verklaart de Access Rights ook van toepassing op software, vandaar dat deze bepalingen ook zijn opgenomen in het vergelijkingsschema.

Vergelijking OSS licenties met IPCA en DESCA				
	IPCA	IPCA	DESCA	DESCA
APL 2.0	Access Rights	Software bep.	Access Rights	Software bep.
Broncode/software gebruiken, vertonen, en sublicenseren. (art. 2)	✓*	✓*	✓*	✓*
Kopieën van het werk reproduceren/ herdistribueren. (art. 4)	—*	—*	—*	—*
Dienstverlening tegen een vergoeding aanbieden. (art. 9)	—*	✓*	—*	✓*
BSD 2.0				
Herdistributie van broncode/software met auteursrechtvermelding. (art. 1)	—	—	—	—
Herdistributie van objectcode met auteursrechtvermelding. (art. 2)	—	—	—	—
GNU/GPL 3.0				
Broncode/software gebruiken, kopiëren en wijzigen. (art. 1)	✓*	✓*	✓*	✓*
Broncode/software overgeven via een geschikt medium. (art. 4)	—*	—*	—*	—*
Objectcode overgeven via een geschikt medium. (art. 6)	—*	✓*	—*	✓*
Aanvullende voorwaarden toevoegen aan de bestaande licentie. (art. 7)	—*	—*	—*	—*
GNU/LGPL 3.0				
Gecombineerde werken/bibliotheken verspreiden onder een nieuwe licentie. (art. 4 & 5)	✓*	✓*	✓*	✓*
MIT Licentie				
Auteursrechtvermelding en toestemmingsvermelding weergeven.	—	—	—	—

Fig. 7.5 Vergelijking van open source software licenties met IPCA en DESCA.¹⁰²

Aan het schema is te zien dat onder IPCA en DESCA de software (zowel bron- als objectcode) in ieder geval gebruikt mag worden en in bepaalde gevallen gekopieerd en gewijzigd mag worden. Daarnaast blijkt bij bijvoorbeeld de APL 2.0 dat dienstverlening tegen een vergoeding mag worden aangeboden en dat IPCA en DESCA die mogelijkheid bij de softwarebepalingen ondersteunen. Zoals ook uit bovenstaand schema blijkt,

¹⁰² De asterisk (*) bij de bepalingen met een vinkje geven aan dat het artikel van de betreffende OSS licentie niet geheel overeenkomt met het artikel in IPCA of DESCA. Bij de bepalingen met een minnetje komt het artikel niet geheel overeen, of is de bepaling niet in IPCA of DESCA opgenomen.

zijn er ook bepalingen die wel in een open source software licentie zijn opgenomen, maar die geheel niet terugkomen in IPCA of DESCA. Hieruit blijkt ook dat open source software licenties zelf zeer specifieke voorwaarden hanteren, die dus niet terugkomen in IPCA of DESCA. Noch IPCA noch DESCA zegt bijvoorbeeld uitdrukkelijk iets over het vermelden van het auteursrecht of dat de verkregen toestemming vermeld moet worden bij eventuele her distributie. Specifieke open source software licentie artikelen zijn dus niet altijd letterlijk opgenomen in IPCA of DESCA, vandaar dat bij enkele min-tekens en vinkjes een asterisk is opgenomen. Doordat de artikelen van de open source software licenties niet helemaal overeenkomen met de bepalingen in IPCA en DESCA, is een vergelijking moeilijk te maken. Dit zorgt ervoor dat tussen de artikelen van open source software licenties en IPCA en DESCA slechts een oppervlakkige vergelijking gemaakt kan worden in onderstaande alinea. Belangrijk element bij de vergelijking is ook dat open source software licenties zich voor het merendeel richten op het waarborgen van de vrijheden en rechten van gebruikers op het moment dat zij de OSS verkrijgen. IPCA en DESCA richten zich daarentegen meer op de mogelijkheden die partijen tijdens het project hebben met Fore- en Background.

De artikelen van de open source software licenties stellen meer voorwaarden aan de mogelijkheden die zijn genoemd, dan IPCA en DESCA. Ze komen in zoverre overeen, dat IPCA en DESCA die mogelijkheden bieden zonder de voorwaarden van de open source software licenties. De voorwaarden die de open source software licenties namelijk stellen aan de mogelijkheden die zij bieden, worden door IPCA en DESCA gezien als CLT¹⁰³. Vanwege deze voorwaarden, is het gebruik van OSS in een KP7 project aan regels gebonden. Zowel IPCA als DESCA pleiten voor voorzichtigheid bij het gebruik van OSS en bij beide contracten moeten alle partijen daarom unaniem instemmen met het gebruik van OSS in het project. DESCA noemt in haar variant met toelichtingen een aantal open source software licenties die CLT bevatten en, zoals uit het vorige hoofdstuk blijkt, vallen daar ook de GPL en de LGPL onder.

Zoals eerder in deze paragraaf is aangegeven, is een vergelijking tussen open source software licenties en IPCA en DESCA moeilijk te maken. Eerder in deze paragraaf is ook aangegeven dat de licenties en IPCA en DESCA met een ander doel zijn opgesteld. Uit de gemaakte vergelijking valt op te maken dat niet direct sprake is van tegenstrijdigheden tussen de verschillende open source software licenties en IPCA en DESCA. De verplichting tot het opnieuw vrijgeven van de broncode, zoals gewaarborgd wordt in het merendeel van de open source software licenties, wordt in IPCA en DESCA echter niet opgenomen. Dit kan gezien worden als tegenstrijdig aan open source software licenties, waar dit als randvoorwaarde geldt. In de volgende paragraaf wordt uitgewerkt hoe partijen eventueel deze tegenstrijdigheid tegemoet kunnen komen.

¹⁰³ Ter verduidelijking nogmaals de definitie van CLT:

Controlled Licence Terms means terms in any licence that require that the use, copying, modification and/or distribution of Software or another copyright work ("**Work**") and/or of any copyright work that is a modified version of or is a derivative work of such Work (in each case, "**Derivative Work**") be subject, in whole or in part, to one or more of the following:

- (a) (where the Work or Derivative Work is Software) that the Source Code be made available as of right to any third party on request, whether royalty-free or not;
- (b) that permission to create modified versions or derivative works of the Work or Derivative Work be granted to any third party;
- (c) that a royalty-free licence relating to the Work or Derivative Work be granted to any third party.

For the avoidance of doubt, terms in any licence that merely permit (but do not require any of) these things are not Controlled Licence Terms.

§ 7.2. Is aanpassing van IPCA en DESCA mogelijk dan wel nodig?

Zoals blijkt uit het voorgaande hoofdstuk, dienen IPCA en DESCA slechts als een modelovereenkomst voor partijen. Partijen kunnen de bepalingen van IPCA en DESCA dus aanpassen aan de eisen van het project en de wensen van de partijen. Op het moment dat een partij af wil wijken van de standaard bepalingen van IPCA of DESCA, gebeurt dit in overleg met andere partijen, zodat iedere partij zich kan vinden in de bepalingen. De aanpassingen hoeven niet alleen betrekking te hebben op bepalingen waarbij de mogelijkheid geboden wordt tussen twee alternatieve bepalingen te kiezen, zij kunnen ook puur tekstueel van aard zijn. In een bepaling kan bijvoorbeeld opgenomen zijn dat Foreground royaltyvrij ter beschikking moet worden gesteld aan de andere partijen. Wanneer een partij het niet eens is met deze bepaling, kan zij een voorstel doen om in de betreffende bepaling op te nemen dat voor de Foreground wel betaald moet worden. Aanpassing van de bepalingen in IPCA en DESCA is dus zeker mogelijk. Op het moment dat een partij OSS in een project in wil brengen, zal zij dit echter voor moeten leggen aan de overige partijen. Samen zullen zij bepalen of dit wordt toegestaan en zo ja, of er aanpassingen gedaan moeten worden in IPCA of DESCA. Partijen kunnen dus ook afwijken van de bepalingen omtrent de CLT die in open source software licenties opgenomen kunnen zijn. Dit alles moet wel binnen de kaders van de GA blijven, anders worden de gewijzigde bepalingen niet door de EC geaccepteerd.

Aanpassing van IPCA en DESCA is nodig indien partijen besluiten de voorwaarden van de open source software licenties toe te passen. De aanpassing is nodig, omdat in zowel IPCA als DESCA de voorwaarden van open source software licenties als CLT worden gezien en beide contracten de mogelijkheid bieden om Fore- of Background die OSS bevatten zonder deze CLT te kunnen gebruiken. In het kader van dit onderzoek is dit de enige aanleiding waarbij aanpassing van IPCA en DESCA nodig is. Andere omstandigheden die buiten het kader van dit onderzoek vallen, zijn hiermee niet uitgesloten. In dit geval geldt ook dat alle wijzigingen binnen de kaders van de GA moeten blijven, anders worden zij niet door de EC geaccepteerd.

Hoofdstuk 8

Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de centrale vraag. Dit wordt gedaan door per hoofdstuk een conclusie te trekken en vervolgens met behulp van deze conclusies de centrale vraag te beantwoorden. Na het beantwoorden van de centrale vraag, worden nog enkele aanbevelingen gedaan voor de TU/e. De conclusies en aanbevelingen worden daarnaast nog verder uitgewerkt in een checklist voor de TU/e die is opgenomen in bijlage A. Vanwege de grote verscheidenheid aan licenties en de daarmee gepaard gaande voorwaarden, zal in de checklist alleen ingegaan worden op de in dit onderzoek behandelde open source software licenties.

§ 8.1. Conclusies

§ 8.1.1. Wat is software?

Software is de kern van een computer, zonder software kan een computer niet opstarten. De software komt in twee vormen voor: de broncode en de objectcode. De broncode is de lijst met instructies aan de computer die een programmeur in een programmeertaal schrijft. De objectcode is de voor de computer leesbare variant van de broncode. Wil een programmeur wijzigingen aan kunnen brengen in de software van een programma, zal hij in de meeste gevallen toegang tot de broncode moeten hebben, omdat de object code voor mensen niet leesbaar is.

De FSF is in 1985 opgericht door Richard Stallman. Het is de oudste organisatie die de toegang tot de broncode bepleit en de vrijheid voor de gebruikers ervan om deze in te wijzigen. De vrijheid die de gebruikers hebben met de broncode staat centraal voor de FSF, zij gebruiken daarom ook het begrip “free software”. De FSF is opgericht omdat Stallman het noodzakelijk vond dat gebruikers toegang hadden tot de broncode, zoals van oudsher gebruikelijk is in de wereld van software ontwikkeling. Het OSI werd in 1998 opgericht door Eric Raymond en Bruce Perens. De aanleiding daarvoor vormde het artikel van Raymond (*The Cathedral and the Bazaar*). Netscape besloot na het lezen van dit artikel de broncode van hun webbrowser vrij te geven. Tijdens de strategie planning meeting werd de term “open source software” gekozen. Om deze term te definiëren, werd de OSD opgesteld door Bruce Perens, met gebruik van de Debian Software Guidelines. De FSF en het OSI hebben ieder een eigen missie en hun eigen idee over wat free software dan wel OSS moet zijn en vertegenwoordigen.

§ 8.1.2. Open source software licenties

In het kader van OSS zijn veel verschillende licenties met even zoveel verschillende voorwaarden. De Apache 2.0, BSD 2.0, GNU/GPL 3.0, LGPL 3.0 en de MIT zijn de meest voorkomende open source software licenties en zijn dan ook van belang voor de TU/e. De Apache is een non-copyleft licentie. Ze geeft namelijk toestemming om voor een gedeelte van het werk andere voorwaarden op te stellen, maar die moeten wel in overeenstemming zijn met de voorwaarden van de APL 2.0. De BSD en MIT licenties zijn ook non-copyleft licenties, zolang de copyrightvermelding van de licenties wordt meegeleverd en vermeld, is aan deze licenties voldaan. De GPL is het voorbeeld van een copyleft licentie, zij hanteert de meeste en meest strikte voorwaarden van de behandelde licenties. De belangrijkste bepaling is dat het werk altijd verspreid en gedistribueerd moet worden onder de GPL, dit is een duidelijk voorbeeld van de virale werking van een dergelijke bepaling. Vervolgens is de LGPL behandeld, dit is een minder strikte versie van de GPL. De LGPL 3.0 werkt nauw samen met de gewone GPL en hanteert daarmee ook zulke strikte voorwaarden. In de artikelen worden echter wel

enkele uitzonderingen gegeven, maar die ook aan voorwaarden gebonden. Hierbij geldt ook dat de werken opnieuw onder de LGPL 3.0 verspreid moeten worden. Vanwege de eerder genoemde virale werking, zijn niet alle licenties met elkaar te combineren. Een licentie die bepaalt dat een volgend werk ook onder die licentie moet worden verspreid, heeft een virale werking. Door deze werking moeten software programma's die geen virale werking hebben en één geheel gaan vormen met het werk onder die andere licentie, onder de licentie met de virale werking worden uitgebracht. Wordt echter een werk onder een licentie met een virale werking toegevoegd aan een licentie zonder virale werking, dan zijn deze werken niet compatibel of verenigbaar. Deze werken kunnen dus niet samengevoegd worden onder één licentie, tenzij de software volledig overgenomen wordt door de licentie met de virale werking. Als gescheiden onderdelen van een werk behouden beide werken echter hun eigen licentie.

Tot slot werd de vraag gesteld welk recht van toepassing is op de licenties. Nederland is partij bij het Verdrag van Rome en op het moment dat geredeneerd wordt vanuit het verdrag van Rome zou het Nederlands recht van toepassing zijn op basis van art. 4 lid 2. De rechtbank in München heeft een uitspraak gedaan in de zaak Netfilter (Welte) vs. Sitecom. Hierbij heeft de rechter de bepalingen van de GPL aangemerkt als algemene voorwaarden en heeft hij de bepalingen van de GPL die voorwaarden stellen aan de verspreiding van OSS rechtsgeldig naar Duits recht verklaard. Duitsland is ook partij bij het Verdrag van Rome, dus art. 4 lid 2 van het Verdrag van Rome zou in deze situatie ook toegepast kunnen worden. Ander aandachtspunt is ook de begripsomschrijving van enkele kernbegrippen. Daarbij gaat het zowel om de tekstuele uitleg van bijvoorbeeld een "afgeleid werk" uit de GPL of de juridische uitleg van het begrip "distributie" van alle toepasselijke licenties. Deze begrippen kunnen per toepasselijk recht, verschillend worden uitgelegd. Voor de juiste toepassing van de begrippen en de licenties is het dus belangrijk om te weten hoe deze begrippen moeten worden uitgelegd.

§ 8.1.3. Welke rechten met betrekking tot het auteursrecht heeft de TU/e als werkgever en welke rechten behoudt de werknemer?

Wil het auteursrecht toegepast kunnen worden, moet er volgens art. 1 Auteurswet sprake zijn van een werk, een maker en een uitsluitend recht om het werk te verveelvoudigen en openbaar te maken. Wil er sprake zijn van een werk, dan moet er aan drie criteria voldaan zijn die in het arrest Van Dale/Romme zijn uitgewerkt. De maker is in beginsel de persoon die het werk daadwerkelijk vervaardigt. De maker heeft dan ook de auteursrechten op het werk en hij heeft het recht om het werk te verveelvoudigen en openbaar te maken. In de artikelen 12 tot en met 14 worden deze rechten behandeld. In de artikelen 45h tot en met 45n Aw zijn bijzondere bepalingen opgenomen omtrent computerprogramma's, die van belang kunnen zijn voor de TU/e.

In de Auteurswet is echter ook aangegeven dat niet alleen de persoon die het werk heeft uitgevoerd, als maker kan worden aangemerkt. Art. 7 Auteurswet bepaalt namelijk dat een werkgever ook als maker van het werk kan worden aangemerkt. Dit is een belangrijk artikel voor de TU/e. Zij is namelijk op basis van art. 7 Aw auteursrechthebbende van de werken die een werknemer in dienst van de TU/e heeft vervaardigd. Bij art. 7 Aw moet echter wel rekening gehouden worden met het bepaaldheidsvereiste, als daar namelijk niet aan wordt voldaan, verliest de TU/e haar auteursrechten. De werknemer heeft echter ook rechten. De werknemer heeft namelijk persoonlijkheidsrechten en academische vrijheid, voor zover dit niet beperkt wordt door zijn arbeidsovereenkomst. Op de TU/e werkt de werknemer onder een arbeidsovereenkomst en onder de CAO Nederlandse Universiteiten. De CAO geldt voor de medewerker omdat de TU/e lid is van werkgeversorganisatie VSNU en de VSNU is aangesloten bij de CAO Nederlandse Universiteiten. Daardoor is de TU/e gebonden aan de CAO en op basis van art.

14 van de Wet op de collectieve arbeidsovereenkomst zijn de werknemers dan ook gebonden aan de CAO. In de CAO is in art. 1.22 opgenomen dat de werknemer de auteursrechten over moet dragen als de TU/e hem daar om vraagt, behalve als hij persoonlijkheidsrechten heeft. Daarnaast hanteert de TU/e een eigen octrooien en vindingen regeling. Daarin is opgenomen dat de TU/e rechthebbende is op de werken van haar werknemers, voor zover art. 7 Aw dit toelaat. Persoonlijkheidsrechten zijn de rechten die de band tussen de maker en het werk bevestigen. Zij zijn niet overdraagbaar, de maker kan er alleen afstand van doen, en dan ook niet van allemaal. Op grond van art. 7 Aw heeft de TU/e recht op de auteursrechten als werkgever zijnde, maar art. 7 Aw heeft ook de bepaling dat daarvan kan worden afgeweken. Dit is gebeurd door in de CAO op te nemen dat de persoonlijkheidsrechten bij de werknemer blijven liggen, terwijl de overige auteursrechten op basis van art. 7 Aw wel overgaan naar de TU/e als werkgever.

§ 8.1.4. Wat zijn IPCA en DESCAs contracten?

Het KP7 is een middel van de EC om onderzoek deels te financieren, waarbij de betrokken partijen het overige deel financieren. De betrokken partijen vormen samen een consortium. De TU/e is bij KP7 projecten betrokken die voortkomen uit het samenwerkingsprogramma. In het kader van dit onderzoek is het onderzoeksgebied ICT vooral van belang, omdat hier onderzoek wordt gedaan naar software en het ontwikkelen ervan. Het consortium stelt een onderzoeksvoorstel op, dat door de coördinator namens het consortium wordt ingediend bij de EC. Na toestemming van de EC voor de financiering, sluit de coördinator met de EC namens het consortium de GA. Bij deze GA horen algemene voorwaarden, die in annex II zijn opgenomen. Het onderzoeksvoorstel is in annex I opgenomen. Bij grote projecten is een CA verplicht, maar ook waar het niet verplicht is, is het raadzaam een CA af te sluiten. Deze bevat de afspraken tussen de partijen onderling. IPCA en DESCAs zijn modellen van een CA, IPCA is vooral van toepassing op het bedrijfsleven en de DESCAs is vooral van toepassing voor Europese kennis- en onderzoeksinstellingen. Beide CA zijn modellen en dienen als basis voor onderhandelingen tussen beide partijen. Aangezien zij als basis dienen, mag hier dan ook van afgeweken worden, zolang het binnen het kader van de GA valt.

§ 8.1.5. Welke bepalingen zijn in IPCA en DESCAs opgenomen die van belang zijn met betrekking tot software?

Zowel de IPCA als de DESCAs hebben uitgebreide artikelen met betrekking tot het eigendom van de Foreground, Access Rights en specifieke (open source) software bepalingen. IPCA en DESCAs verschillen niet veel van elkaar, in de kern komen ze grotendeels overeen. Voor de TU/e betekenen deze contracten alleen dat zij dienen als voorbeeldcontracten, aangezien het bij alle Europese KP7 projecten raadzaam is een CA op te stellen.

§ 8.1.6. Zijn er tegenstrijdigheden tussen de licenties die van belang zijn voor de TU/e en de bepalingen van de IPCA en DESCAs contracten?

Een vergelijking tussen open source software licenties en IPCA en DESCAs is moeilijk te maken, vanwege de doeleinden waarvoor zij zijn opgesteld. IPCA en DESCAs bevatten enkele bepalingen die ook zijn opgenomen in de betreffende open source software licenties, zoals ook blijkt uit het schema. Enkele bepalingen van de licenties komen echter ook helemaal niet terug in IPCA of DESCAs. De bepaling dat de broncode opnieuw moet worden vrijgegeven, komt in zijn geheel niet terug in IPCA of DESCAs. Dit zou dan ook beschouwd kunnen worden als een tegenstrijdigheid tussen IPCA en DESCAs en de open source software licenties.

IPCA en DESCA dienen echter slechts als modelovereenkomsten. Dit houdt in dat zij aangepast en aangevuld kunnen worden naar de eisen en wensen van de deelnemende partijen. Het aanpassen van IPCA en DESCA is dus mogelijk. Op het moment dat een partij OSS in het project in wil brengen en partijen besluiten dat zij willen voldoen aan de voorwaarden van de licenties behorend bij de OSS, dan kan het zijn dat aanpassing van IPCA of DESCA nodig is. Dit komt omdat zowel IPCA als DESCA de voorwaarden van de meeste open source software licenties als CLT beschouwen. Voor alle wijzigingen geldt echter wel dat zij binnen de kaders van de GA moeten blijven.

§ 8.2. Beantwoording van de centrale vraag

Aan het begin van dit onderzoek werd de volgende vraag gesteld:

“In hoeverre werken de bepalingen van verschillende open source software licenties en de bepalingen van de IPCA en DESCA contracten beperkend op de zakelijke dienstverlening en het verkopen van licenties op de behaalde resultaten door de TU/e?”

Voor de beantwoording van de centrale vraag zijn met name hoofdstuk drie en zes van belang. Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat per open source software licentie verschillende voorwaarden gelden. Voor het beantwoorden van de centrale vraag zal naast de hiervoor gegeven conclusies, ook teruggekeken worden naar de hoofdstukken.

APL 2.0

De APL 2.0 stelt andere voorwaarden dan bijvoorbeeld de GPL 3.0. De GPL 3.0 is meer beperkend in haar voorwaarden dan de APL 2.0. De APL 2.0 wordt beschouwd als een non-copyleft licentie. Onder de APL 2.0 mag de TU/e eigen voorwaarden opstellen, zolang ze maar overeenstemmen met de voorwaarden zoals ze gesteld zijn in de APL 2.0. Voor de TU/e werkt dit dusdanig beperkend, dat zij dus niet volledig vrij zijn in de keuze onder welke voorwaarden zij hun diensten verlenen of licenties op behaalde resultaten verkoopt.

BSD 2.0

De BSD 2.0 wordt ook beschouwd als een non-copyleft licentie. De enige voorwaarde die de BSD stelt aan de verspreiding van software onder die licentie is dat de auteursrechtvermelding, de lijst met voorwaarden en de disclaimer worden meegeleverd met zowel de bron- als objectcode. Met de objectcode kunnen ook andere materialen die bij de distributie horen meegeleverd worden. De TU/e is dus alleen verplicht te vermelden dat de software oorspronkelijk onder die licentie is verspreid, maar verder is de TU/e vrij in het verder bepalen van de overige voorwaarden. De BSD licentie werkt dus niet beperkend op de zakelijke dienstverlening door de TU/e en het eventueel verkopen van licenties op behaalde resultaten door de TU/e.

GPL 3.0

De GPL wordt beschouwd als een copyleft licentie. De GPL 3.0 is erg strikt in haar voorwaarden en heeft ook een virale werking. Onder de GPL 3.0 moet alle software die verkregen is onder de GPL 3.0 ook weer verspreid worden onder de GPL 3.0. De TU/e kan hier geen eigen voorwaarden aan toevoegen en is dus gebonden aan de voorwaarden zoals zij staan in de GPL 3.0. De GPL 3.0 geeft in art. 4 de mogelijkheid om tegen een vergoeding, de broncode aan te bieden, maar dan moet wel aan de voorwaarden van art. 5 voldaan worden. Eén van de voorwaarden is dat prominent wordt aangegeven dat het werk onder de GPL 3.0 is vrijgegeven en gelicenseerd. De broncode moet altijd geleverd kunnen worden, dus de licentie werkt beperkend op de mogelijkheden van de TU/e. Als men namelijk via de GPL 3.0 al aan de broncode kan komen, is het onwaarschijnlijk dat betaald zal worden voor een licentie op die resultaten.

LGPL 3.0

De LGPL 3.0 is verwant aan de GPL 3.0 en wordt beschouwd als een non-copyleft licentie. De LGPL 3.0 wordt beschouwd als aanvulling op de GPL. Werken die gemaakt zijn onder de LGPL mogen overgegeven worden onder de voorwaarden van de keuze van de gebruiker, vooropgesteld dat aan de overige voorwaarden van art. 4 voldaan wordt. Hierbij moet ook de LGPL 3.0 meegeleverd worden en moet vermeld worden dat het werk en het gebruik ervan onder de LGPL 3.0 vallen. Dit werkt beperkend op de mogelijkheden van de TU/e. Zij kan namelijk niet haar eigen voorwaarden bepalen waaronder zij de software vrij zou willen geven, omdat ze gehouden is aan de voorwaarden van de LGPL 3.0.

MIT

Tot slot is in het onderzoek de MIT licentie behandeld. De MIT Licentie wordt ook beschouwd als een non-copyleft licentie. Uit de licentietekst blijkt dat de software die onder deze licentie wordt verkregen o.a. verkocht mag worden, gekopieerd mag worden en gebruikt mag worden, onder de voorwaarde dat de auteursrechtvermelding en toestemmingsvermelding worden meegeleverd met alle kopieën van de software. Bij deze licentie is de TU/e vrij in het verder bepalen van haar voorwaarden en ze is vrij in het verkopen van resultaten die behaald zijn met behulp van OSS onder de MIT licentie. Van de open source software licenties is de MIT de licentie waar de TU/e de meeste mogelijkheden mee heeft met betrekking tot de zakelijke dienstverlening en de verkoop van licenties op behaalde resultaten, omdat verkoop is toegestaan onder deze licentie en aan verdere verspreiding geen voorwaarden worden gesteld.

IPCA en DESCA

Zoals uit hoofdstuk zes en zeven blijkt, kunnen zowel IPCA als DESCA aangepast worden naar de wensen van de partijen in het consortium. Voor de belangen van de TU/e betekent dit dat zij aan de andere partijen wijzigingen van bepalingen voor kunnen stellen, waardoor zij de zakelijke dienstverlening kunnen leveren en de licenties op behaalde resultaten kan verkopen, voor zover dit al niet wordt toegestaan door IPCA en DESCA. IPCA en DESCA hoeven dus niet beperkend te werken op de belangen van de TU/e, omdat zij aangepast kunnen worden naar de wensen van de partijen. Kanttekening hierbij is echter wel dat andere partijen een wijziging voor kunnen stellen waarbij het dus niet mogelijk is om met de behaalde resultaten zakelijke diensten te verlenen of er licenties op te verkopen. De beperkende werking van IPCA en DESCA hangt dus af van welke partijen deelnemen aan het project, welke belangen zij hebben en hoe zij deze belangen veilig wil stellen door het aanpassen van IPCA dan wel DESCA.

§ 8.3. Aanbevelingen

In deze paragraaf worden aanbevelingen gedaan die van toepassing zijn voor de TU/e, maar ook van toepassing zijn voor LaQuSo. Deze aanbevelingen hebben betrekking op open source software licenties en het gebruik van OSS in een project, het bepaaldheidsvereiste en IPCA en DESCA. De aanbevelingen zijn tot stand door het beantwoorden van de hoofdvraag, daarbij gebruikmakend van alle verschillende informatiebronnen die tijdens het onderzoek zijn toegepast. Het doel van de aanbevelingen is ervoor te zorgen dat de TU/e in de toekomst overeenkomstig met de voorwaarden van open source software licenties handelt en dat daarbij ook voldaan wordt aan de voorwaarden van IPCA en DESCA.

Gedurende het onderzoek, zijn een aantal punten naar voren gekomen waar de TU/e tijdens projecten aandacht aan moet besteden. Deze zullen in de tekst hieronder puntsgewijs behandeld worden.

Open source software licenties

Uit het onderzoek naar de open source software licenties is naar voren gekomen dat daarin een aantal voorwaarden zijn opgenomen waar de TU/e zich aan moet houden, wil zij in overeenstemming handelen met de licentie. Deze voorwaarden verschillen echter per licentie, het is daarom van belang dat de TU/e inventariseert met welke open source software licentie zij te maken heeft en welke voorwaarden voor het gebruik ervan gelden. Wanneer de TU/e namelijk niet overeenstemming met de voorwaarden van de open source software licentie handelt, kan het gevolg zijn dat zij de rechten die zij verkregen hebben met de licentie, ook weer verliezen. Zij mogen de OSS dan niet meer gebruiken, aanpassen, wijzigen, enz. Dit betekent dus ook dat zij geen zakelijke dienstverlening meer aan mogen bieden bij het in strijd handelen met de licentie en verkoop van licenties op behaalde resultaten is helemaal niet meer toegestaan. Daarnaast kan het voorkomen dat de TU/e met verschillende delen OSS werkt, die onder verschillende open source software licenties zijn uitgebracht. Op dat moment zou een lijst van de verschillende licenties opgesteld moeten worden, met de daarbij behorende voorwaarden moeten de voorwaarden, zodat de TU/e weet aan welke voorwaarden zij zich moet houden om in overeenstemming met al die licenties te werken. Wellicht dat dan naar voren komt, dat bepaalde delen onder verschillende licenties niet met elkaar verenigbaar zijn, vanwege de licentie waaronder ze verspreid zijn.

Concreet komen de aanbevelingen met betrekking tot de open source software licenties op de volgende punten neer:

- Controleer bij OSS altijd onder welke open source software licentie deze is vrijgegeven.
- Bepaal de vorm van de licentie: copyleft, non-copyleft of beperkt copyleft (§ 3.1.2, p. 15).
- Controleer bij meerdere open source software licenties of deze niet strijdig zijn aan elkaar, aan de hand van het in § 3.3 (p. 22) gegeven voorbeeld.
- Bepaal of de voorwaarden waaronder de OSS wordt verkregen, passen bij het doel waarvoor de software uiteindelijk gebruikt gaat worden. Is dit niet het geval, onderzoek dan of er andere opties mogelijk zijn. Hierbij kan gedacht worden aan gelijkwaardige software onder een andere open source software licentie of, indien het praktisch gezien mogelijk is, kijk of de software zelf geschreven kan worden door de TU/e medewerker(s).
- Vermeld bij het werken met OSS altijd welke licentie is gebruikt, ook als de software door een medewerker van de TU/e zelf is geschreven en onder een open source software licentie is verspreid. Zorg dat deze vermelding mee wordt gegeven bij alle kopieën van de betreffende software.
- Stel bij meerdere samengestelde delen OSS een lijst op met welke licenties bij welk deel zijn toegepast, zodat achteraf gecontroleerd kan worden of aan de voorwaarden van de betreffende licenties is voldaan.

Bovenstaande punten zullen in bijlage A in een checklist worden opgenomen. Het is raadzaam voor de TU/e om deze punten na te lopen op het moment dat zij in een project te maken krijgen met OSS, omdat hierin grote beperkingen kunnen liggen ten aanzien van haar mogelijke plannen met de OSS.

Bepaaldheidvereiste

Bij het onderzoek naar het auteursrecht, is naar voren gekomen dat de TU/e aan het bepaaldheidvereiste moet voldoen, wil zij volgens art. 7 Aw het auteursrecht hebben. Het is voor de TU/e daarom van belang dat zij ervoor zorgen dat zij voldaan aan het bepaaldheidvereiste, willen zij op basis van art. 7 Aw het auteursrecht hebben. Wil de TU/e voldaan hebben aan het bepaaldheidvereiste, zal zij in de arbeidsovereenkomst

duidelijk op moeten nemen wat de taken zijn van de werknemer, welke activiteiten hij zal moeten verrichten en, indien mogelijk, welke resultaten uit die activiteiten mogelijk voortkomen. Mocht de activiteit niet in de arbeidsovereenkomst zijn opgenomen, dan is alleen voldaan aan het bepaaldheidsvereiste indien de TU/e uitdrukkelijke opdracht heeft gegeven tot die activiteiten en het daaruit voortvloeiende resultaat.

Concreet leidt dit tot de volgende aanbevelingen met betrekking tot het bepaaldheidsvereiste:

- Neem in de arbeidsovereenkomst een duidelijke taakomschrijving op, met de daarbij behorende activiteiten en, indien mogelijk, welke resultaten uit die activiteiten mogelijk voortvloeien.
- Indien in de arbeidsovereenkomst de activiteit niet is opgenomen, zorg dan dat uitdrukkelijk de opdracht is gegeven tot die activiteiten en het daaruit voortvloeiende resultaat.

IPCA en DESCA

Tot slot zijn IPCA en DESCA in het onderzoek behandeld. Uit het onderzoek naar IPCA en DESCA is gebleken dat het modelovereenkomsten zijn. Beide overeenkomsten hebben enkele basis bepalingen. Beide overeenkomsten kunnen echter ook naar de wensen van de partijen van het consortium worden aangepast, aangevuld en gewijzigd worden, zolang ze binnen het kader van GA annex II blijven. Met betrekking tot software hebben beide overeenkomsten specifieke bepalingen. IPCA heeft een speciaal OSS artikel, DESCA heeft wel een artikel dat specifiek van toepassing is op broncode, maar die is niet specifiek van toepassing op OSS. Zowel IPCA als DESCA is echter voorzichtig met het toepassen van OSS in een project, vanwege de CLT die toegepast worden bij OSS. Mocht de TU/e OSS in een KP7 project in willen brengen, zal zij daar van alle deelnemende partijen toestemming voor moeten hebben. In het geval dat alle partijen toestemmen, kunnen IPCA en DESCA aangepast worden, zolang dit binnen het kader van de GA gebeurt. De TU/e heeft een afdeling die zich dagelijks bezighoudt met IPCA en DESCA contracten, dus wat betreft de aanpassingen die gedaan kunnen worden die niet van toepassing zijn op OSS, kan de onderzoeker geen aanbevelingen doen. De aanbevelingen die betrekking hebben op OSS, zijn zo globaal mogelijk opgesteld, omdat bij IPCA en DESCA het wel of niet gebruiken en het soort gebruik van OSS dus niet afhangt van één partij, maar van alle partijen van het consortium.

De aanbevelingen die in dit kader gedaan kunnen worden, zijn de volgende:

- Lees IPCA dan wel DESCA zorgvuldig door op de bepalingen die specifiek voor het project van belang zijn.
- Op het moment dat OSS in het project wordt ingebracht, zullen de bepalingen met betrekking tot CLT goed bekeken moeten worden en indien nodig zelfs moeten worden aangepast, wil volledig gebruik gemaakt kunnen worden van de OSS. Zoals eerder is gezegd, zal aanpassing van IPCA en DESCA nodig zijn wanneer volledig gebruik gemaakt gaat worden van OSS.
- Lees de voorwaarden van de bijbehorende open source software licentie(s) goed door. Op het moment dat alle partijen zijn overeengekomen dat OSS wordt toegepast in het project, moet goed rekening gehouden worden met de voorwaarden van de toepasselijke licentie, zodat niet in strijd wordt gehandeld met de open source software licentie(s).

Hoofdstuk 9

Evaluatie van het onderzoek

In dit hoofdstuk wordt teruggekeken op het verloop van het onderzoek, wat de bruikbaarheid is van het onderzoek en of er reden is tot het doen van eventueel verder onderzoek.

Het doel van dit onderzoek is om de TU/e een checklist te overhandigen waarmee zij kan toetsen in hoeverre zij onder de voorwaarden van open source software licenties en IPCA en DESCA zakelijke diensten mag verlenen met het behaalde resultaat of dat zij licenties op het behaalde resultaat mag verkopen, zodat zij niet onrechtmatig de dienstverlening aanbiedt of de licentie verkoopt.

Met dit doel voor ogen is het onderzoek gestart. In het begin lag de focus vooral op software en de open source software licenties en daar is veel tijd in gaan zitten. Die tijd is nodig geweest om een goede basis te leggen voor de rest van het onderzoek, aangezien de open source software licenties een groot deel bepalen van het onderzoek. Na de afronding van dit onderdeel is verdergegaan met het auteursrecht, waar vooral de focus is komen te liggen op art. 7 Aw en het daarin opgenomen bepaaldheidsvereiste. Art. 7 Aw zegt namelijk dat de werkgever in plaats van de werkelijke maker als wettelijke maker kan worden aangemerkt. Wil art. 7 Aw echter toegepast kunnen worden, moet voldaan zijn aan het bepaaldheidsvereiste, vandaar dat in hoofdstuk 4 vooral daar aandacht aan is besteed. Na het auteursrecht, is de achtergrond van IPCA en DESCA behandeld voordat aan de inhoud van deze twee modelcontracten toegekomen kon worden. Zonder de achtergrond schets van IPCA en DESCA zou de plaats van deze contracten in het onderzoek niet geheel duidelijk zijn geweest. Tot slot is een vergelijking gemaakt tussen de behandelde open source software licenties en IPCA en DESCA. Dit was een moeilijk hoofdstuk, omdat de vergelijking moeilijk te maken is. Dit komt o.a. doordat de licenties en IPCA en DESCA met een ander doel zijn opgesteld en er daardoor niet veel punten waren waarop zijn vergeleken konden worden.

Het onderzoek is allereerst bruikbaar voor de TU/e, omdat er een overzicht is gegeven van de belangrijkste bepalingen van de vijf meest gebruikte open source software licenties. Voor het onderzoek was dit overzicht er namelijk niet. Naast de TU/e, is dit onderzoek ook bruikbaar voor ieder ander die met open source software licenties te maken krijgt en een overzicht zoekt van bepalingen van die licenties. Daarbij moet echter wel rekening worden gehouden dat in dit onderzoek alleen de bepalingen op zijn genomen die specifiek voor de TU/e van belang kunnen zijn, het geeft geen overzicht van de volledige licenties.

In het kader van de tijd die stond voor het doen van dit onderzoek, is in overleg met de TU/e gekozen om de vijf meest toegepaste open source software licenties centraal te stellen, de twee meest gebruikte Europese modelovereenkomsten te gebruiken in het kader van een werknemer die voor honderd procent in dienst is bij de TU/e. Een reden voor het doen van verder onderzoek is zeker de selectie van de vijf open source software licenties en de positie van de werknemer. Andere open source software licenties brengen andere bepalingen en voorwaarden met zich mee, die wellicht beter van toepassing kunnen zijn op de situatie van de TU/e. De TU/e kent daarnaast nog veel werknemers die niet alleen in dienst zijn van de TU/e, maar bijvoorbeeld uit hoofde van een andere universiteit tijdelijk op de TU/e komen werken. Vanwege de internationale betrekkingen en rechten en plichten van andere partijen, is het waarschijnlijk ook de moeite waard om daar verder onderzoek naar te doen, in combinatie met de rechten op resultaten die behaald zijn in het kader van zijn werkzaamheden voor de TU/e.

Literatuurlijst

Boeken

Paapst 2010

M.H. Paapst, *Werkgever en auteursrecht*, Siddeburen: Stichting Rechtswetenschap 2010.

Holzhauer & Gellaerts 2011

R.W. Holzhauer & S.L. Gellaerts, *Van idee naar IE. Kennismaking met het intellectuele eigendomsrecht*, Deventer: Kluwer 2011.

Jurisprudentie

- HR 04 januari 1991, *LJN ZC0104*.
- Hof Den Bosch, 24 mei 1978, *B/E* 1985, 96.
- Landgericht München I (Duitsland) 02 april 2004, *Netfilter (Welte) vs. Sitecom* [2004] Az: 21 0 6923/04.

Adviesrapport

European Commission 2004

European Commission, *Report on Open Source Licensing of software developed by The European Commission*, 2004.
(ec.europa.eu/idabc/servlets/Docbcdd.pdf?id=24394).

Preadvies

Scholten & Hollebeek 2006

R. Scholten & N. Hollebeek, 'Open source software' in: *Open Source Software: een verkenning naar de juridische aspecten van open source software* (Nederlandse Vereniging voor Informatietechnologie en Recht (NVvIR)), Culemborg: Centraal Boekhuis 2006, p. 15-26.

Van Hekesen e.a. 2006

A. van Hekesen e.a., 'Licentievormen van open source software' in: *Open source software: een verkenning naar de juridische aspecten van open source software* (Nederlandse Vereniging voor Informatietechnologie en Recht (NVvIR)), Culemborg: Centraal Boekhuis 2006, p. 91-112.

Van Holst e.a. 2006

W. van Holst e.a., 'Geschillen over open source' in: *Open source software: een verkenning naar de juridische aspecten van open source software* (Nederlandse Vereniging voor Informatietechnologie en Recht (NVvIR)), Culemborg: Centraal Boekhuis 2006, p. 183-196.

Tijdschriften

Schuijt 1999

G.A.I. Schuijt, 'Nogmaals artikel 7 Auteurswet en de wetenschappelijke werknemers', *Informatierecht/AMI* 1999-7, p. 101-109.

Groenenboom 2002

M.M. Groenenboom, 'Software licenties: van closed source tot open source', *Computerrecht* 2002-1, p. 21-29.

Truyens 2011

M. Truyens, 'Open source software: een stand van zaken', *Computerrecht* 2011-4, p. 193-204.

Verdragen

Verdrag van Rome

Verdrag van Rome van 1980 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst.

Websites

- cordis.europa.eu
- ec.europa.eu
- eur-lex.europa.eu
- java.dzone.com
- opensource.startpagina.nl
- techknowledgeblog.squarespace.com
- w3.tue.nl
- wiki.noiv.nl
- www.3tu.nl
- www.admin.cam.ac.uk
- www.agentschapnl.nl
- www.antwoordvoorbedrijven.nl
- www.bitkom.org
- www.blackducksoftware.com
- www.bof.nl
- www.cordemeyerslager.nl
- www.debian.org
- www.desca-fp7.eu
- www.digitaleurope.org
- www.ejure.nl
- www.fiar.nl
- www.fsf.org
- www.gnu.org
- www.ictoffice.nl
- www.internet-observatory.be
- www.ivir.nl
- www.laquso.com
- www.opensource.org
- www.oreilly.com
- www.overheid.nl
- www.rechtspraak.nl
- www.smashingmagazine.com
- www.tue.nl
- www.vsnu.nl
- www2.internl.net

Wet- en regelgeving

Auteurswet.